

ಲೋಕಜ್ಞಾನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

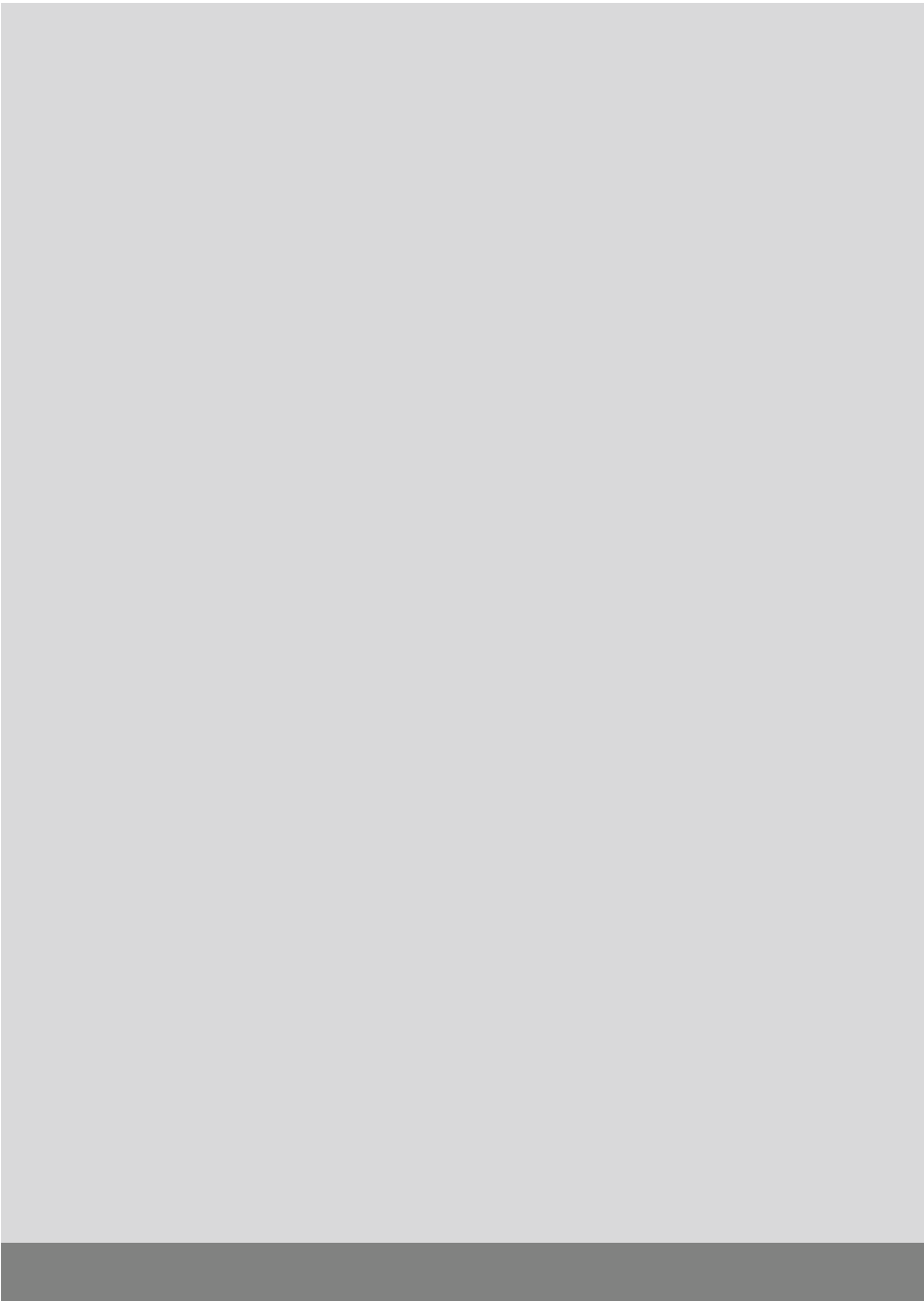

ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ತುಮಕೂರು

ಲೋಕಜ್ಞಾನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ : 11 ಸಂಚಿಕೆ : 30

ಲೋಕಜ್ಞಾನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ
ಮತ್ತು
ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ : 11 ಸಂಚಿಕೆ : 30

ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ತುಮಕೂರು

LOKAJNANA - Journal of Human Sciences
(UGC-CARE Listed Peer Reviewed Interdisciplinary Tri-annual Journal)
Volume: 11 Issue: 30, May-August, 2023

Editorial Board : Nithyananda B Shetty
Professor, DOSR in Kannada, Tumkur University, Tumakuru
N S Gundur
Professor, DOSR in English, Tumkur University, Tumakuru
Muzaffar Assadi
Professor, Department of Political Science, University of Mysore, Mysuru

Publisher : The Director
Prasaranga
Tumkur University, Tumakuru-572 103
Karnataka, India

ISSN : 2321-001X

Pages : VIII-59

<http://journal.tumkuruniversity.ac.in/>

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without the prior written permission of the publishers. The views expressed here are those of the authors and do not reflect the views of the editor or publisher.

ಲೋಕಜ್ಞಾನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಚಾತುರ್ವರ್ಷಿಕ
ಸಂಪುಟ: 11 ಸಂಚಿಕೆ: 30, ಮೇ-ಆಗಸ್ಟ್ 2023

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಕೆ. ಜಿ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಆರಾಧ್ಯ, ತುಮಕೂರು
ಮುದ್ರಣ : ಎಂ.ಜಿ. ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಿಸ್ & ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್,
ಎಸ್.ಎಸ್.ಪುರಂ, ತುಮಕೂರು
ಮೊ : 9886520465

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖನಗಳ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಆಯಾ ಲೇಖಕರದ್ದೇ ಆಗಿದ್ದು; ಇಲ್ಲಿಯ ಲೇಖನಗಳ ಯಾವುದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಿಲುವಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

—ಸಂ.

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾದ ಲೋಕಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಯ 30ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರ ತರುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ-ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚು ಇದು ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಎಂಬುದು ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯವೇ ಆದ ಸಂಗತಿ. ಮಾನ್ಯತೆ-ಗೌರವ ಅಂದರೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲೂ ಹೇಳಿದ್ದು. ಒಂದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಅಥವಾ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಗುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಕೆಲಸವೇ ಹೌದು.

ಯುಜಿಸಿ ಕೀರ್ ಲಿಸ್ಟೆಡ್ ಜರ್ನಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಎಂಟು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಷ್ಟೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು ಯುಜಿಸಿ ಕೀರ್ ಲಿಸ್ಟೆಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಘನತೆಯನ್ನು ಮರೆತು, ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ದುಡ್ಡಿನ ಬಲದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಪ್ರಕರಣವನ್ನೂ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಲೋಕಜ್ಞಾನದ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಲೇಖನ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆಯವರ ಕನ್ನಡ 'ಸಂಶೋಧನೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದ ಹೊಸ ಹಾದಿಗಳು (ಭಾಗ 01)'. ಎರಡನೆಯ ಲೇಖನ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತರ್ಕ ಅಂದರೆ ಏನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದವರು ಮೂಲತಃ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆ ಬಳಿಕ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರೂ ಆದ ಸುಂದರ್ ಸರುಕ್ಕೈ. ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಅಮರ್ ಬಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ದಾಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ಲೇಖನ ಕನ್ನಡದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅ-ಪೂರ್ವವೇ ಆಗಿ ಹೋದ ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಏಕೈಕ 'ಆರ್ಗಾನಿಕ್ ಇಂಟಲೆಕ್ಚುವಲ್' ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾದ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ(03.04.1946-20.07.2022) ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇದೆ. ಅಂದರೆ, ಈ ಲೇಖನ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ 'ಬಹುವಚನ ಭಾರತ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ. ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಜಿ ರಾಜಶೇಖರರ ನಿಕಟವರ್ತಿಯೂ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ರಾಜಕೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ ಆಗಿದ್ದ ರಾಜಾರಾಮ ತೋಳ್ಪಾಡಿಯವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲೇಖನ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಚಿಂತಕ, 'ಗಾಂಧಿಯನ್ ಸೋಶಿಯಲಿಸ್ಟ್' ಆಗಿದ್ದ ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣ(01.02.1952-19.05.2022) ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇದೆ. ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ನಿಧನರಾಗಿ ಈ ಸಂಚಿಕೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವೇಳೆಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದೆ. ಅವರ ನಿಧನ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನಿರ್ವಾತ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು. ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೊ. ಎಸ್ ವಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟರ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಲೋಕಜ್ಞಾನ ಬಳಗದ ಸಂಪಾದಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಭಾಷಣದ ಮುದ್ರಿತ ರೂಪವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ ಮತ್ತು ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣ ಇಬ್ಬರೂ 2022ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸಿದರು. ಇವರಿವರ ಮರಣ ಕನ್ನಡದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಧೀಮಂತರನ್ನು ಅವರು ನಿಧನಗೊಂಡ ವರ್ಷವೊಂದರ ಒಳಗೆ ನೆನಪಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ನಡುವೆ ಕನ್ನಡದ ವಿಮರ್ಶೆಯ ನಿಷ್ಕರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿದ್ದ ಜಿ ಎಚ್ ನಾಯಕ (ಗೋವಿಂದರಾಯ ಹಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯಕ. 18, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1935) ಮೇ 26, 2023ರಂದು ದಿವಂಗತರಾದುದು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಸತ್ವಯುತ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದ ರಾಮು (ಟಿ ಎಸ್ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ) ಅವರೂ ಜೂನ್ 14, 2023ರಂದು ನಿಧನರಾದುದು ಖೇದದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಅಗಲಿದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಪುಟನೋಟ

ಸಂಪಾದಕೀಯ

iv

ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆ: ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದ
ಹೊಸ ಹಾದಿಗಳು (ಭಾಗ-1)

1

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ

ತರ್ಕ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ
ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ

21

ಮೂಲ: ಸುಂದರ್ ಸರುಕ್ಕೈ
ಅನು: ಅಮರ್ ಬಿ

ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ಭಾವಿಸಿದ
'ಬಹುವಚನ ಭಾರತ':
ಒಂದು ಪುನರವಲೋಕನ

40

ರಾಜಾರಾಮ ತೋಳ್ಪಾಡಿ

ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣ
ಎಂಬ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಇಂಟಲೆಕ್ಚುವಲ್

47

ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ

ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆ: ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದ ಹೊಸ ಹಾದಿಗಳು

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ
pbilimale@gmail.com

ಭಾಗ - 1

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಎರಡು ಉದ್ದೇಶಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ-

1.ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪತನಮುಖಿಯಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಪೂರ್ವಗ್ರಹೀತದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವರ್ತಮಾನದ ಅಗತ್ಯಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರಿಸಿ ಪುರೋಗಾಮಿಯಾಗಿ ಸಲುವು ಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.

2.ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಸೇರಿ ದಂತೆ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಒಟ್ಟು ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದಿರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳತ್ತ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವುದು.

ಕೆಲವು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳೂ ಸೇರಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 43 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 5000. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾ 0.008 ಆಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ 0.6 ಆಗಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಹಿಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಖ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಗುಣ ಮಟ್ಟದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮಹತ್ವದ್ದೇನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತಾದ

ನಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಾಗಲೀ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರೊ. ಷ. ಶೆಟ್ಟರ್ (2007, 2014, 2017) ಅವರಂಥ ಕೆಲವು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಇಂದು ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿವಾದವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಭಾಷೆಯು ಜಡವಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು ವರ್ತಮಾನದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಸದುಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿವೆ. ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುಗಳು ಯಾವುದೇ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಸರಳವಾಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ವಲಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಪಠನಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಚರ್ಚೆಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುಟ ಕೈರಡರಂತೆ ಅಕ್ಷರ ತಪ್ಪುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಲೇಖಕರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಓದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಹಾಗೂ ಗೊಂದಲ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕರ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಲಶವಿಟ್ಟಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅಸಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ದುರಹಂಕಾರ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಸಾಧ್ಯಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕುತೂಹಲದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದ ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವಿಲ್ಲ. ಮದರಾಸು, ಮುಂಬಯಿ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದಂಥ ಹಳೆಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 1970ರ ದಶಕದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಎಂ.ಎ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಅದು ಯಾಕೋ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಎಂ ಎ ಮುಗಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಧುಮುಕುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಇರುವುದಾರೂ ಹೇಗೆ? ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅನುದಾನ ಆಯೋಗವು (ಯು ಜಿ ಸಿ) ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವಕಾಶವೂ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಭಾರತದ ಕೆಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ಐದು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಎಂ.ಫಿಲ್ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ಮಾದರಿ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರ

ಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆದುರು ತಾನು ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆ ತನ್ನ ಮನೋಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಡೆಗೆ ತೆರಳಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶವೂ ಅವನಿಗೆ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಅನ್ನು ಉದ್ಯೋಗದ ಜೊತೆಗೆ ತಳಕು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಎಂ.ಫಿಲ್ ಅನ್ನು ನಾವು ಜೋಡಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಜೊತೆಗೇ ಹೊರತು ಉದ್ಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಯಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಮತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ, ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಓದಿನ ಮೂಲಕ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇವತ್ತು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನಡುವೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನಡುವಣ ಪರಸ್ಪರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಎಷ್ಟು ಕುಸಿದು ಹೋಗಿವೆಯೆಂದರೆ ಸಮಾನಾಸಕ್ತಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಜೊತೆಗೆ ಕೂಡಾ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಸಂವಾದಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪರಿಧಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಇರುವ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಸಂಶೋಧಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಭವಿಷ್ಯವೇನು? ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಹೇಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸಂಶೋಧಕನಿಗೇ ಗೌರವ ಹುಟ್ಟಲಾರದು. ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾದ ಸಂವಾದಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ಗಳು ಏಕ ಪಕ್ಷೀಯವಾದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ಸೊರಗುತ್ತಿವೆ. ವಸಾಹತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವ ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಭದ್ರಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಲ್ಲ.

ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಕೆಲವರು ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆನಂತರ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಮೌನವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನದೇ ಕೆಲವು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ನೀಡಿದ್ದುಂಟು. ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ಪದವಿ ದೊರಕಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನೂ ಬರೆಯದೇ ಹೋದರು. ಸಂಶೋಧನೆಯೆಂಬುದು ನಿರಂತರವಾದ ಒಂದು

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೂಡದ ಹೊರತು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗದು.

ಸ್ಥೂಲ ಹಿನ್ನೆಲೆ :

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ತಳಹದಿಯೇನೋ ಇದೆ. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ನೌಕರನಾಗಿ 1762ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬುಕ್‌ನನ್. 1783ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಲೆ.ಕ. ಮೆಕೆಂಜಿ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಪತನದ ಅನಂತರ, ಆ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಲಾವಣಿಯೊಂದನ್ನು 1803ರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಜಾನ್‌ಲೇಡನ್, 1816ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಅಬ್ಬೆ ದುಬಾಯಿ, 3,000 ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳಿರುವ ಬೃಹತ್ ಸಂಪುಟವನ್ನು 1847ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್, ದಾಸರ ಪದಗಳ ಮೌಖಿಕ ರೂಪಗಳನ್ನು 1831ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಗ್ರೋವರ್, 1873 ರಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಂದು ನಿಘಂಟು ನೀಡಿದ ಕಿಟಿಲ್, 1885 ರಲ್ಲಿ 17 ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು, ನಾಲ್ಕು ದಂಡಕಗಳನ್ನು, ನಾಲ್ಕು ಜೋಗುಳದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಜೆ.ಎಫ್.ಫ್ಲೀಟ್, ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಕಡೆಗೆ 1881ರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಖ ಮಾಡಿದ ಮೇರಿ ಫ್ರಿಯರ್, 1875ರಲ್ಲಿ ಭೂತಾರಾಧನೆಯ ಬಗೆಗೆ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವಾಲ್‌ಹೌಸ್, 1892ರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪಾಠ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಎ.ಸಿ.ಬರ್ನಲ್ ಮೊದಲಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಇಂದಿಗೂ ನಮಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲ ಆಕರಗಳಾಗಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವರ ಕೆಲಸಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಏನೇ ಇದ್ದರಲ್ಲಿ, ಇವತ್ತು ಅವು ಆ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಭದ್ರ ತಳಪಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಮೆಕೆಂಜಿಯೊಬ್ಬನೇ 1568 ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನೆಂದು ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ (ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ 1985). ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ನಡುಗನ್ನಡದ ಅನೇಕ ಪಠ್ಯಗಳು ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದುವು. 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ ಮತ್ತು 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ ನಿಘಂಟು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಾಸನ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿ ಸಂಪಾದನೆ, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಕೆಲಸಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದುವು. ಈ ಕೆಲಸಗಳು ವಸಾಹತು ಕಾಲದ ಧೋರಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಅದರಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಆರಂಭಿಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸ ಲಾಯಿತು. ಈ ಕೆಲಸಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದುದು. ಶ್ರೀಗಳಾದ ಕೆ ಬಿ ಪಾಠಕ್, ಪಿ ಬಿ ದೇಸಾಯಿ, ಕೆ ಜಿ

ಕುಂದಣಗಾರ, ಟಿ ಎಸ್ ವೆಂಕಣಯ್ಯ, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಡಿ ಎಲ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಎಲ್ ಬಸವರಾಜು, ಶಂಭಾ ಜೋಶಿ, ಫ ಗು ಹಳಕಟ್ಟಿ, ಚನ್ನಪ್ಪ ಉತ್ತಂಗಿ ಮೊದಲಾದವರ ಕೆಲಸಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟವೊಂದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೊಸ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟವರು. ಕೆಲವರು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಶಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಘನತೆ ತಂದವರು ಹಲವರು. ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವಚನ ಸಂಪುಟಗಳು ಮತ್ತು 30 ವರ್ಷ ದುಡಿದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಆರ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಕವಿಚರಿತೆ ಸಂಪುಟಗಳು ಇಂದಿಗೆ ನಮಗೊಂದು ವಿಸ್ಮಯದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಡಿ ಎಲ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಭಿನ್ನ ಪಠ್ಯಗಳ ಸಮೇತ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹಾಗೂ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳು ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯು ತಲುಪಬಹುದಾದ ಎತ್ತರವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹಠ, ಕಠಿಣ ಶ್ರಮ, ವಿದ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೇಲಣ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಇಂದು ನಮಗೆ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪರಿಕರಗಳು ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದುವು.

ಈ ತಲೆಮಾರಿನ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಾಗಿ ತರಬೇತು ಪಡೆದು, ಆನಂತರದ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೂಡಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಣುಗುಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪುನಾರಚಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಕ್ಷಿತಿಜಗಳನ್ನು ಗಮಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದೊರಕಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಗಳಾದ ಆರ್ ಸಿ ಹಿರೇಮಠ, ರಂಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ, ಎಂ ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ, ಎಂ ಎಂ ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಸಾ ಶಿ ಮರುಳಯ್ಯ, ಎಸ್ ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ, ಎಂ ಬಿ ನೇಗಿನಹಾಳ, ಆರ್ ವೈ ಧಾರವಾಡಕರ್, ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ, ವರದರಾಜ ರಾವ್, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರು, ಹಂ ಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಹಾಮಾ ನಾಯಕ, ಟಿ ವಿ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಆರ್ ವಿ ಎಸ್ ಸುಂದರಂ, ಕೆ ಕುಶಾಲಪ್ಪ ಗೌಡ, ಎಚ್ ಎಸ್ ಗೋಪಾಲ ರಾವ್, ದೇವರ ಕೊಂಡಾ ರೆಡ್ಡಿ, ಜಿ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಜಿ ಎಸ್ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಮೊದಲಾದ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಾವೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಅಂಥ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಚೋದನೆ ನೀಡಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಯಾಮ ದೊರಕಿದ ಮಹತ್ವದ ಕಾಲವಿದು. 1960ರಿಂದ ಸುಮಾರಾಗಿ 1990ರ ವರೆಗಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ

ಮಂಡಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಗುಣ ಮಟ್ಟ ಮಿಗಿಲಾದುದು. ಮುಂದೆ ಅವು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಬಂಧ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತರುಣ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದುವು. ಈ ಮೂರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಆಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳ ಗುಣ ಮಟ್ಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೀಗ ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಾನಪದವೂ ತನ್ನ ಆರಂಭಿಕ ಸಂಗ್ರಹದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. 1955ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆದು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಬಿ.ಎಸ್. ಗದ್ದಗೇಮಠರ 'ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು' ಕೃತಿಯು 1963ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಜಿ.ಶಂ.ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಅವರು 1972ರಲ್ಲಿ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳು' ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಾಧರಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಬಿ.ಎ.ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು 1985ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಮೂರೂ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳು ಮುಂದೆ ಆಯಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಬಹುವಾದ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದುವು. 1966ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಅದರ ಸ್ವರೂಪ' ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಿದ ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕರು 'ಜನಪದ' - 'ಜಾನಪದ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವು ಆಧುನಿಕವೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವೂ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಕಡೆಗೆ ನಾಡಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದವೂ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಯಿತು. 1972 ರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಜಾನಪದ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. 1974 ರಿಂದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಅಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಡಿ.ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ, ಕೆ. ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ, ನಂ ತಪಸ್ವಿಕುಮಾರ, ಶೀ ನಂ ಶಂಕರ ನಾರಾಯಣ. ಬಸವರಾಜ ಮಲಶೆಟ್ಟಿ, ದೇವೇಂದ್ರಕುಮಾರ ಹಕಾರಿ, ಎನ್.ಆರ್. ನಾಯಕ, ಎಸ್.ಪಿ. ಪದ್ಮಪ್ರಸಾದ, ಟಿ ಎಸ್ ಸತ್ಯನಾಥ್, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹನೂರ, ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪಗೌಡ, ಶ್ರೀರಾಮ ಇಟ್ಟಣ್ಣವರ, ಪಿ.ಕೆ. ಖಂಡೋಬ, ಕೆ ಆರ್ ದುರ್ಗಾದಾಸ್, ಹಿ ಚಿ ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ರಾಪೂರ, ಡಿ. ಅರ್. ಪಾಂಡುರಂಗ, ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ,

ನಿಂಗಣ್ಣ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ, ಅಂಬಳಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ, ಹಿ.ಶಿ. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ, ಶ್ರೀಕಂಠ ಕೂಡಿಗೆ, ಪಿ.ಕೆ. ರಾಜಶೇಖರ, ವೀರಣ್ಣ ದಂಡೆ, ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಎಂ.ಜಿ. ಈಶ್ವರಪ್ಪ, ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಯನ್ನು ಜಾನಪದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕವೇ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದುವು. ಡಾ. ಪೀಟರ್ ಕ್ಲಾಸ್, ಲಾರೀ ಹಾಂಕೋ ಅವರಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನೆಲೆ ನಿಂತು ತುಳು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಆ ಭಾಗದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ ಆಯಾಮವನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ನೀಡಿದರು. ಭಾರತದ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತವೂ ಗಂಭೀರವೂ ಆಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೇ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಚರಿತ್ರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘ ವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ತಳಹದಿ ಭದ್ರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ತುಂಬಾ ನಿರಾಶೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರೊ. ಎಸ್ ಶೆಟ್ಟರ್, ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಪ್ರೊ. ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈ, ಪ್ರೊ. ರಹಮತ್ ತರೀಕರೆ ಮೊದಲಾದ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಇಂದು ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸುಮಾರು 25 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ನಾಲ್ಕಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ, ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟವಾದ್ದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಹೊರದೆ ಬೇರೆ ಹಾದಿಯಿಲ್ಲ. ಶಂಗಂ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿ (2007), ಹಳಗನ್ನಡ -ಲಿಪಿ ಲಿಪಿಕಾರ, ಲಿಪಿ ವ್ಯವಸಾಯ (2014) ಗಳಂಥ ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ದೋದಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಷ. ಶೆಟ್ಟರ್ ಅವರು ಬೇರೆ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಬಂದವರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಕನ್ನಡದ ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಹಾದಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಂದಿನ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ - 2

ಮೇಲಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದೀಗ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಸಂಶೋಧಕರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು ಅಂಶಗಳ ಬಗೆಗೆ ಗಮನ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ತುಂಬ ಲಾಭವಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ:

1. ಬಹು ಪಠ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ

2. ಪಠ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ
3. ಬಹು ಆಕರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಮತ್ತು
4. ಪಠ್ಯಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಹುಡುಕಾಟ

ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

2.1 : ಬಹುಪಠ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ :

ಭಾರತ ದೇಶದ ಇತರ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂದ ಕನ್ನಡ ತುಂಬಾ ಭಿನ್ನವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 840ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಲಾದ 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ' ಎಂಬ ಗದ್ಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಭದ್ರಬಾಹು ಭಟಾರರ ಕತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಪ್ರತಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 12 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಈ ನಾಡೊಳು ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಹಾರೌದ್ರ ಪ್ರಸವವಾಗಿ, ಮಧ್ಯದೇಶವೆಲ್ಲವೂ ಪಾಳುಬಿದ್ದು, ನಾಡೊಳಿರುವ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ವೃತ ಭಂಗವಾಗುವುದರಿಂದಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪಥಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಭದ್ರಬಾಹು ಭಟಾರರು ಮುಂದೆ ಸಂಪ್ರತಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತರ ಜೊತೆ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪಥಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣಾ ಪಥದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ 'ಕಳ್ಳಪ್ಪು ನಾಡು' (ಈಗಣ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ) ವಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕ ಪೂರ್ವ 3ನೇ ಶತಮಾನ. ಆ ಕಾಲದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಈ ಭೂಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಚೋಳಮಂಡಲದ ತಂಜಾವೂರು ಪ್ರದೇಶ ಹೆಚ್ಚು ಫಲವತ್ತಾಗಿತ್ತು, ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂಪ್ರತಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಭದ್ರಬಾಹುಭಟಾರರು ತಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥದ ವಲಸೆಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡದ್ದು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಆ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂ ಭಾಗವನ್ನಲ್ಲ, ಬದಲು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು. ಜೈನರು ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು "ಜಿನ ಧರ್ಮದ ಆಡುಂಬೊಲಂ" ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ, ನಾಗಚಂದ್ರ, ಜನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಜೈನರು, ಕನ್ನಡ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನವಿರಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು. ಜೈನರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಬೌದ್ಧರು ಕೂಡಾ ಮಧ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರದ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸನ್ನತಿ, ಡಂಬಳ, ಕದರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಮಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲ ವಾಸಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆದಿಮ ಗುಣಗಳ ರೂಪಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣೆಯಾದಂತಿರುವ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇಂದು ನಾವು ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಎಂದು ಹೇಳುವ ವಚನ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಉತ್ತರದ ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಕೊನೆಗೂ ಕನ್ನಡದ ಮಣ್ಣಿಗೇ ಬಂದಾಗ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯೇ ಕರಾವಳಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಮುಂದೆ ಬಿಜಾಪುರದಿಂದ ನಾಡನ್ನು ಆಳಿದರು. ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಲಿ ಭೂತ, ಬಬ್ಬಯ್ಯ ಭೂತಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದುವು. ಇಡೀ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸೂಫಿ ಸಂತರ ನೆಲೆವೀಡಾಯಿತು. ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲುಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲದ ಸತ್ತ ಅಸಗರನನ್ನು ಅಭಿಮನ್ಯುಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಿತು. ವಸಾಹತು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿಗಳು ಮಂಗಳೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಧಾರವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೊಂದರೆಗಳಿಲ್ಲದೇ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರು. 19-20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಪಶ್ಚಿಮದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿ, ಸಣ್ಣಕತೆ, ಭಾವಗೀತೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತೀತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬೆಳೆದದ್ದು ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಮಣ್ಣು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಿಖರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಇಥಿಯೋಪಿಯಾದಿಂದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿನ ಮೂಲಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ 'ಹಬಶಿ' ಗುಂಪಿನ ಯೋಧರು, ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, 1459ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಬಂಗಾಳದವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೊನೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಮಿಲಿಟರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆನಿಂತರು. ಮುಂದೆ ಲಂಬಾಣಿಗಳು, ಸಿದ್ದಿಯರು, ಮತ್ತಿತರ ನೂರಾರು ಸಮುದಾಯಗಳು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಯಾರನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸದ ಅಥವಾ ಹೊರಹಾಕದ ಕರ್ನಾಟಕವು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯಿತು. ಇಂದಿಗೂ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಸಹನೆ ಕನ್ನಡದ ಗುಣವಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಮತ್ತು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡವನ್ನು ನಾವು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು, ಅದರಲ್ಲೂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಬಹು ಪಠ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಹರಿಯಬೇಕು.

ಮಹಾಭಾರತ ಪಠ್ಯಗಳ ಉದಾಹರಣೆ :

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಮೂನೆಯ ಪಠ್ಯಗಳಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಹಲವು ಅಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಗಳು. ವಸಾಹತು ಶಕ್ತಿಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಈ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪಠ್ಯಗಳು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿ ಕಾಡಿದುವು. ಸಾವಿರಾರು ಭಾಷೆಗಳು, ನೂರಾರು ಸಮುದಾಯಗಳು, ವಿಭಿನ್ನ ಆಚರಣೆಗಳು, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಮತ್ತು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ತಾರದ ಹೊರತು ಸ್ಥಿರವಾದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕೊಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಭಾರತವನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ಅವರು ಹೆಣಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನಾ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಒಂದು ಪಠ್ಯದ ಹಲವು ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಪಠ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತೀತಗೊಳಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸುವುದು. ವಸಾಹತು ಕಾಲದ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಈ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವನ್ನು 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನಾಕಾರರು ಅನುಸರಿಸಿ ನಮಗೆ ಇಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಒಂದು 'ಅಧಿಕೃತ ಪಠ್ಯವನ್ನು' ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಾವು ಈಗಲೂ ಮುಂದುವರೆಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಒಚಿದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಬರೆದ ಮಹಾಭಾರತದ ಸಾವಿರಾರು ಪಠ್ಯಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದುವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೂಲ ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಂದ 'ಒಂದು ಅಧಿಕೃತ' ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡಲು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಎಸ್. ಸೂಕ್ತಂಕರ್ ಅವರನ್ನು 1919ರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಸೂಕ್ತಂಕರ್ ಅವರು ಪಿ.ವಿ ಕಾಣೆ, ಎಸ್.ಕೆ ಬೆಳವಲ್ಕರ್, ಎಸ್.ಕೆ ಡೇ, ಆರ್.ಎನ್ ದಾಂಡೇಕರ್, ಆರ್.ಡಿ ಕರಮರ್ಕರ್, ವಿ.ಜಿ ಪರಾಂಜಪೆ, ವಿಂಟರ್‌ನೀಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ಸಮರ್ಥ ವಿದ್ವಾಂಸರ ತಂಡದೊಂದಿಗೆ ಏಪ್ರಿಲ್ 1919ರಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1966ಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು 45 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ದುಡಿದ ಅವರ ತಂಡ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಹಾಭಾರತದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 1259. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದೇಶದಾದ್ಯಂತದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಪುಣೆಯ ಭಂಡಾರ್‌ಕಾರ್ಸ್ ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ಮ್ಯಾನುಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ಸ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಅದನ್ನು 1966ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ 89 ಸಾವಿರ ಶ್ಲೋಕಗಳಿದ್ದುವು. ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸುವಾಗ ಸೂಕ್ತಂಕರ್ ಅವರು "ವ್ಯಾಸರು ಬರೆದ ಮೂಲ ಪಠ್ಯ ಹೇಗಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ, ಈಗ ನಾವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು

ಮಹಾಭಾರತದ ಇನ್ನೊಂದು ಪಠ್ಯ ಅಷ್ಟೆ” ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುವ ಮಾತನ್ನು ಬರೆದುಬಿಟ್ಟರು. ಬಹುಪಠ್ಯಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಯಾರೇ ಆದರೂ ಸೂಕ್ತಂಕರ್ ಅವರು ತಾವು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಮಹಾಭಾರತ ಕೃತಿಗೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಓದಬೇಕು. ವಸಾಹತು ಕಾಲದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರತಿಭೆಯದು.

ಇವತ್ತು ವಿ.ಎಸ್. ಸೂಕ್ತಂಕರ್ ಅವರ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲ ಕಲಿಯಬಹುದಾದ ಪಾಠ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು ಮತ್ತು ಭಿನ್ನವಾದುದು. ಅವರ ‘ಅಧಿಕೃತ ಪಠ್ಯ’ವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಾವು ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಅದು- ‘ವ್ಯಾಸರು ಬರೆದ ಒಂದು ಪಠ್ಯವು ಯಾಕೆ 1259 ಪಠ್ಯಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಿತು?’ ಎಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ವಸಾಹತು ಕಾಲದ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹಾಕುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಹೌದು. ಹೀಗಾಗಿ ಇವತ್ತಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಒಂದು ಪಠ್ಯವು ಅನೇಕ ಪಠ್ಯಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯುವ ಕ್ರಮಗಳತ್ತ ತುರ್ತಾಗಿ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರು ಕೆಳಗಿನ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕು-

1. ಸಮುದಾಯಗಳು ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು.
2. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಭಾವಗಳು .
3. ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು
4. ನಿರೂಪಕನ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಬಡಗರು, ಬೈಗಾಗಳು, ಭಿಲ್ಲರು, ಚಕ್ಕಾಳು, ಚಿಂಚುಗಳು, ಗಡ್ಡಿಗಳು, ಗಾರೋಗಳು, ಗೊಂಡರು, ಗುಜ್ಜರರು, ಜರ್ವಾಗಳು, ಖಾಸೀಗಳು, ಕೋಲ್, ಕುಕಿ, ಲೆಪಚಾ, ನಾಗಾ, ಮೊದಲಾದ ನೂರಾರು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಮಹಾಭಾರತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಗೊಂಡಾ ಸಮುದಾಯವು ಭೀಮ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಗಡ್ಡಿ ಸಮುದಾಯವು ಹಿಡಿಂಬಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಪಠ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮಧ್ಯಭಾರತದ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಭೀಮನೇ ನಾಯಕ. ಕೊಂಡ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ‘ಭೀಮ ಸಿದಿ’ ಎಂಬ ಕಥನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮನೇ ವಸ್ತ್ರಾಪಹಾರಕ. ಚಿಂದದ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆತ ತನ್ನ ತಂದೆ ಪವನಾರ್ ದೇವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪವನಾರ್‌ನು ಚೋರಾಗಿ ಬೀಸಿ ಹುಡುಗಿಯರ ಬಟ್ಟೆ ಹಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭೀಮನು ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆ ತರುವ ದೈವವೂ ಆಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ವಿಚಾರ. ಕೊಂಡರಿಗೆ ಭೀಮನು ಫಲವಂತಿಕೆಯ ದೈವವೂ ಹೌದು. ಬಿಂಜಾಲ್ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರಿಗೆ ಕೀಚಕನೆಂದರೆ ಇಷ್ಟ. ಈಗಿನ ಉತ್ತರಾಖಂಡದಾದ್ಯಂತ ಇರುವ

ಗಡ್ಡಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರಿಗೆ ಜರಾಸಂಧನೇ ದೈವ. ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಜರಾಸಂಧನು ಕಲಿಯುಗವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟು, ಜನರನ್ನು ಅನಾಹುತಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದ, ಆದರೆ ಭೀಮನೆಂಬ ದ್ರೋಹಿಯು ಮೋಸದಿಂದ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೊಂದು ಕಲಿಯುಗವನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಕೆಟ್ಟ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇಂಥ ನೂರಾರು ಪಠ್ಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಹರಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಇದುವರೆಗೆ ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಾಗ ಕಾಣುವ ನೋಟ. ಇದನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಆಯಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ನಿಂತು ನೋಡಿದಾಗ, ಅವುಗಳ ಅದ್ಭುತ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಒಂದು ನೋಟ ನಮಗೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಲಸಗಳು ಸಮುದಾಯಗಳ ಆತ್ಮಭಿಮಾನ ವೃದ್ಧಿಸುವ ಕೆಲಸವೂ ಹೌದು.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿಯೂ ಬೃಹತ್ ಭಾರತದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನೆರೆಯ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕರಗ ಮತ್ತು ಅರವನ್ ಜಾತ್ರೆಗಳಿವೆ. ಅವು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಆಚರಣೆಗಳು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಅರವನ್ ಜಾತ್ರೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಸ್ಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಕಾವ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದಗಳ ನಡುವಣ ಗಡಿರೇಖೆಗಳು ಅಳಿದು, ಹೊಸದು ಹುಟ್ಟುವ ಲೋಕವದು. ಅರವನ್ ಜಾತ್ರೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ 18 ದಿವಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹದಿನಾರನೇ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿನ ಪುಟ್ಟ ದ್ರೌಪದಿ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾದ ವಿಗ್ರಹದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅರವನ್ ಆವಾಹನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮರದಿಂದ ಮಾಡಲಾದ ಸುಮಾರು 13 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಅರವನ್ ತಲೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾವಿನ ಚಿತ್ರವೊಂದಿದ್ದು, ಅದು ಅರವನ್ ದೈವದ ಪ್ರತೀಕವಂತೆ. ಅರವನ್ ಆವಾಹನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ದೈವದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮರುದಿನ ಅಂದರೆ, 17ನೇ ದಿನ ಅರವನ್‌ಗೆ ಮದುವೆ. ಆ ದಿನ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಮೋಹಿನಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅರವನ್‌ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಭಯಲಿಂಗಿಗಳು ಅಥವಾ ನಿರ್ಲಿಂಗಿಗಳು) ತಾವು ಅರವನ್ ದೈವವನ್ನು ಮದುವೆಯಾದೆವು ಎಂದು ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. 18ನೇ ದಿವಸ ಅರವನ್‌ನನ್ನು ಕಾಳಿಗೆ ಬಲಿಕೊಡುವ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಅರವನ್‌ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದವರೆಲ್ಲ ಈ ದಿವಸ ವಿಧವೆಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಊರು ತುಂಬಾ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಾಗುವ ಅರವನ್ ತಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕಂಭದ ತುದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ದ್ರೌಪದಿ ಗುಡಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸೇರಿಸುವಲ್ಲಿಗೆ ಜಾತ್ರೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

ದ್ರೌಪದಿ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಪಡೆದಿರುವ ಅರವನ್ ಮೂಲತಹ ವ್ಯಾಸ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಪಾತ್ರ. ಅರ್ಜುನನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ದೇಶ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪರಿಚಯವಾದ ನಾಗಕನ್ಯೆ ಉಲೂಪಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇರಾವಂತನೇ ಈ ಅರವನ್ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತರ್ಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅರವನ್ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾವಿನ ಚಿತ್ರ (ತರುಕೂತ್ತುವಿನಲ್ಲ ಅದು ಭುಜದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ) ಆತನು ನಾಗ ಕುಲದವನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸವದತ್ತಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಉಭಯ ಲಿಂಗಿಗಳೇ ಅರವನ್ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಅರವನಿಗಳೆಂದೂ ಅಲಿಗಳೆಂದೂ ತಮಿಳಿನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಜುನ, ಉಲೂಪಿ, ಅರವನ್, ದ್ರೌಪದಿ, ಉಭಯಲಿಂಗಿಗಳು, 18 ದಿನಗಳ ಆಚರಣೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸುವಾಗ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜನಪದ-ಶಿಷ್ಟಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಕುರಿತು ಇನ್ನಷ್ಟು ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಅವು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖದ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಜುನ ಉಲೂಪಿ ಯರ ಮಗನಾದ ಇರಾವಂತನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದ 18 ನೇ ದಿನ ಆಶ್ವಶೃಂಗಿ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಹತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅರವನ್ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುವ ನಿರೂಪಣೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಯಶಸ್ವಿಗಾಗಿ ಹಾರೈಸಿ ಅರವನ್ ತಾನೇ ಕಾಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೂತ್ಪಾಂಡವರ್ ಆಚರಣೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅರವನ್ ಈ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಕೃಷ್ಣನು ಆತನಿಗೆ ಮೂರು ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಅರವನ್ನನು ತಾನು ಸಾಯುವ ಮೊದಲು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಸಾಯಲಿರುವ ಆತನನ್ನು ಯಾರೂ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪದಿದ್ದಾಗ ಕೃಷ್ಣನೇ ಮೋಹಿನಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೂವಗಂನ್ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅರವನ್ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರವನ್ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಪುನರ್ಭನಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅರವನ್ ಸತ್ತಾಗ ಆತನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದವರೆಲ್ಲ ಕುಂಕುಮ ಅಳಿಸಿ, ಬಳೆ ಒಡೆದುಕೊಂಡು, ವಿಧವೆಯರಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸವದತ್ತಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆಯಂತೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಕಡೆ ಉಭಯಲಿಂಗಿಗಳದೇ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ.

ಆದರೆ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರವನ್ ಕಾಣಿಸುವ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅರವನ್ ಕೃಷ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ವರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾನು ಸತ್ತರೂ ತನ್ನ ತಲೆ ಇಡೀ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರವನ್ ತಲೆಯನ್ನು ಕಂಭವೊಂದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವುದೇ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ. ಕುತೂಹಲವೆಂದರೆ, ತುಂಡಾದ ತಲೆಯೊಂದು 18 ದಿನಗಳ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುವ ವಿವರ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲೂ ಇದೆ, ಆದರೆ ಅದು ಅರವನ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸದೆ, ಭೀಮನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ (ಘಟೋತ್ಕಚ ಮತ್ತು ಕಾಮಕಟಂಕಟಿಯರ ಮಗ). ಬರ್ಬರೀಕನಿಗೆ

ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಮಹಾಭಾರತದ ಇರಾವಂತ ಮತ್ತು ಬರ್ಬರೀಕನ ಕತೆಯು ಅರವನ್ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇರಾವನ್ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಅಥವಾ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ಆಹಾರ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು ವಾದಿಸುವ ಆಲ್ಫ್ ಹಿಲ್ಟ್ ಬೀಟಲ್, ಮೆಡಿಲೈನ್ ಮೊದಲಾದವರು ಇರಾವಂತ ಎಂದರೆ 'ಸಾವಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿ' ಎಂಬ ವಾದ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅರವನ್ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಆತನ ತೆರೆದ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದ ಮುಖ. ಈ ತಲೆಯನ್ನು ಜಾತ್ರೆಯ ಕೊನೆಯ ದಿವಸ ಊರು ತುಂಬಾ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಕೊಪ್ಪಳದ ಸಮೀಪದ ಕುಮ್ಮಟ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನಡೆಯುವ ಕುಮಾರರಾಮನ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಲೆಗಳಿಗೆ ಕೋಳಿ- ಕುರಿ ಬಲಿ ನೀಡಿ, ರಕ್ತವನ್ನು ಜೋಳದ ನುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಕುಮಾರರಾಮ-ಅರವನ್ ಇಬ್ಬರೂ ಫಲವಂತಿಕೆಯ ದೈವಗಳು.

ವ್ಯಾಸರಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಮಹಾಭಾರತದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ. ಆದರೆ ತಮಿಳರಿಗೆ ಆಕೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಪಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬದಲು ದೈವವೂ ಹೌದು. ಹಾಗಾಗಿ ತಮಿಳು ನಾಡಿನ ಮಹಾಭಾರತಗಳೆಲ್ಲ ದ್ರೌಪದಿ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದವು. ತೆರುಕೂತ್ತುವಿನ ದ್ರೌಪದಿ ವಸ್ತ್ರಾಪಹಾರ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನನು ಆಕೆಯ ವಸ್ತ್ರಾಪಹಾರ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ದ್ರೌಪದಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಧೂಪನೆ ಬಿದ್ದು - 'ಅಮ್ಮಾ ತಾಯಿ, ನೀನು ನಮ್ಮ ದೈವ, ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು, ನಿನ್ನ ಸೆರಗಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಬಾರದು, ಆದರೆ, ನಾನು ಒಬ್ಬ ನಟ, ಇದನ್ನು ಈಗ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ, ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಕೆಯ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ವಸ್ತ್ರಾಪಹಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವುದುಂಟು. ಕನ್ನಡದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿ ಗಾಗಲೀ, ಸಂಸ್ಕೃತದ ವ್ಯಾಸನಿಗಾಗಲೀ ಇಂಥ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ಜನ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಅನೇಕ ಮಹಾಭಾರತಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುವಿನ ಹೆಣವನ್ನು ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ತಿನ್ನುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಪನ ಹೆಣವನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ತಿಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ಅಜರಾಮರವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಮರಣಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕೌರವನೊಡನೆ ಕಾಲ ಬೆರಳಲ್ಲಿ ಪಗಡೆಯಾಡುವ ದ್ರೌಪದಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಲತಹ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯದ್ದು. ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಹಾಭಾರತಗಳಲ್ಲಿ ಕೌರವ ಪಾಂಡವರ ದ್ವೇಷವೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದೆ. ನಿಶಾಲಕೂತ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಕೌರವರು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮಾಟದ ಮೂಲಕ

ಕೊಲ್ಲು ಮಾಡುವ ಅಪೂರ್ವ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಓದಲಾಗದ ನನಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುವ ಮಹಾಭಾರತವು ಯಕ್ಷಗಾನ, ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಮತ್ತು ಹರಿಕತೆಗಳಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಂದ ನಾವು ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಮಹಾಭಾರತವೊಂದನ್ನು ಕಂಡರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಭದ್ರಗಿರಿ ಕೇಶವ ದಾಸರಿದ್ದಾರೆ, ಅಚ್ಯುತ ದಾಸರಿದ್ದಾರೆ, ಮಲ್ಲೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗರೋ, ಶೇಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರೋ ಇದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೆಡೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಕಾವ್ಯದ ಗಮಕವೂ ಇದೆ. ಕಲಾವಿದರು ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದಲೇ ಸುರು ಮಾಡಲಿ, ಪೀಠಿಕಾ ರೂಪದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಕತೆಯ ಎಳೆ ಕಡಿಯದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕಳೆದ ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾನು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಮೌಖಿಕ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಬೇಧಗಳು ಒಂದು ತೊಡಕಾದರೂ ಪಂಡ್ಲಾನಿ, ಪಾಂಡವಲೀಲಾ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತಸ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಮಹಾಭಾರತ ಎಂದರೆ ಅದು ಹಿಡಿಂಬೆಯ ಕತೆ. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಮಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಂಬಾ ದೇವಸ್ಥಾನವೂ ಇದೆ. ನನ್ನ ಅಮೇರಿಕನ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಷಯವೇ ಹಿಡಿಂಬೆ. ಆತ ಆಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿವರಗಳು ನನ್ನ ಊಹೆಗೂ ನಿಲುಕದು ಕಾಂಗ್ರಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ನಿರೂಪಣೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪಾಂಡು ಸತ್ತ 12 ವರ್ಷಗಳ ಆನಂತರ ಕುಂತಿಗೆ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವ ಬಯಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗಿನ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಕಿನ್ನೂರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ನಿರೂಪಣೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮರಿಗಳೊಡನೆ ಆಡುವ ಮಂಗಳಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕುಂತಿಗೆ ಮಗುವಿನ ಬಯಕೆ ಮೂಡಿ, 12 ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ 'ಋಷಿ ಮಾಮ'ನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಗಡವಾಲದ ಜನಪ್ರಿಯ ಪಾಂಡವ ಲೀಲಾದಲ್ಲಿ ಐವರು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪಾಂಡವರು ಆವೇಶಿತರಾಗಿ ಬಂದು ಜನರನ್ನು ಹರಸುತ್ತಾರೆ. ಜಮ್ಮು ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ತಮ್ಮನ್ನು ಶಲ್ಯ ಮಹಾರಾಜನ ವಂಶಸ್ಥರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವನವಾಸದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಯೇ ತಂಗಿದ್ದರಂತೆ. ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತೀಯ ಜನಪದರ ಪ್ರಕಾರ ಕೌರವರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 60, ಪಾಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಐದು. ಪಾಂಡವರ ತಾಯಿ ಕಾತಮ, ಕೌರವರ ತಾಯಿ ನಿಶಿನಿ.

ಭಾರತದ ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೌರವನ ಪಕ್ಷದವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಭಗದತ್ತ, ಬಾಣಾಸುರ, ರುಕ್ಮ, ಬಭ್ರುವಾಹನರನ್ನು ಅಸ್ಸಾಮಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೋಡೋಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು

ಬೋಡೋ ಕನ್ಯೆ ದ್ರೌಪದಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರ ನಡವಣಿ ಸಂಬಂಧವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀತಗೊಂಡಿದೆ. ಚತ್ತೀಸಗಢ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವ ಪುಟ್ಟ ಕಥನ ಕಾವ್ಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಾಣದ ಮೊನೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಹರಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೈಗೆ ಗಾಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ತನ್ನ ಸೆರಗಿಂದ ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡೊಂದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಬೆರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ರಕ್ತ ಒಸರುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದೇ ಪ್ರದೇಶದ ಇನ್ನೊಂದು ನಿರೂಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಒಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಕೆರೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತನ ಲಂಗೋಟಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪಾಂಡವರು ಸ್ನಾನದ ಆನಂತರ ಮೇಲೆ ಬಂದರೂ ಕೃಷ್ಣ ಬಾರದಾದ. ಆಗ ಪಕ್ಕದ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಈಜಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಸೆರಗಿನಿಂದ ಹರಿದ ಸೀರೆಯ ತುಣುಕನ್ನು ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅದನ್ನು ಲಂಗೋಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೃಷ್ಣನು ಮೇಲೆ ಬಂದು - 'ನನ್ನ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆದೆ, ನಿನ್ನ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ದ್ರೌಪದಿ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ತುಂಡು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೃಷ್ಣನು ಅಕ್ಷಯಾಂಬರ ಮಾಡಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಏನಿದ್ದರೂ ಬೆರಳು, ರಕ್ತ, ಸೆರಗು ಮತ್ತು ಲಂಗೋಟಿಗಳ ಸುತ್ತ ಹಣೆಯಲಾದ ಈ ಕತೆಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದುದು. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೂಭಾಗವು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪಠ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಯಾವ ಪಠ್ಯವೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಓದುವ ಕ್ರಮಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ, ಬರೆಯುವ ಕ್ರಮಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. 10ನೇ ಶತಮಾನದ ವೀರಯುಗದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪಂಪನು ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ. ಅವನಿಗೆ ಛಲ, ನನ್ನಿ, ಔನ್ನತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳೇ ಬೇಕಾದ ಮಹಾಭಾರತ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಭಾರತವು ಭಕ್ತಿಯುಗದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಲದಾಯಿತು. ಕಾರಣ ಕೃಷ್ಣನೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಬರೆದ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ, ಕುಮಾರರಾಮನ ಬಗೆಗೆ ಮೂರು ಲಿಖಿತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಸುಮಾರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದುವು. 1512ರಲ್ಲಿ ನಂಜುಂಡ ಕವಿಯು 'ಕುಮಾರರಾಮ ಚರಿತೆ'ಯನ್ನು ಬರೆದರೆ 1650ರಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಳಗಂಗನು 'ಚೆನ್ನರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ'ವನ್ನು ಮತ್ತು 1750ರಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿಯು 'ಬಾಲರಾಮನ ಸಾಂಗತ್ಯ'ವನ್ನು ಬರೆದರು. ಈ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸುಮಾರು 80ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅವುಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ನಂಜುಂಡನ ಕಾವ್ಯವು ವಿದ್ವಜ್ಜನ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಆತ ಕುಮಾರರಾಮನನ್ನು ರಾಮನೊಡನೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಂಪರೆಗೆ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಾಂಚಾಳಗಂಗನು ಕುಮಾರರಾಮನನ್ನು ಜಾನಪದ ಲೋಕಕ್ಕೆ

ಅನುಸಂಧಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಾತಂಗಿ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳರಾಮನ ಕುರಿತಾಗಿ ಅವನು ನೀಡುವ ವಿವರಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮಹಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಯ ಕಾವ್ಯವೂ ಭಕ್ತಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಹರಿಕಥೆ ಪರಂಪರೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದು ಬಹುಜನರನ್ನು ತಲುಪುವ ಇರಾದೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆತನ ಕಾವ್ಯದ್ದಕ್ಕೂ ಕಂಡುಬರುವ ಉಪಕಥೆಗಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹರಿಕಥಾ ಪರಂಪರೆಯ ಹೊಸ ಆವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮಹಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಯು ಕುಮಾರರಾಮನನ್ನು ಮಾತಂಗಿ ಪರಂಪರೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿ, ಹೊಸತಿರುವು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ರಚನೆಗಳೂ ಆಯಾ ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿವೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಗಳೇನಿದ್ದುವು ಎಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಪಠ್ಯದ ನಿರೂಪಕನು ಮೌಖಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕತೆಯ ಸ್ಥೂಲ ಓಟ ಸುಮಾರಾಗಿ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುವುದು ಹೌದಾದರೂ ಅವುಗಳು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದೆ ಕರಾವಳಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳು. ಈ ಕಲೆಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕಿರುವ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಕಲಾವಿದರು ಹಾಗೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು. ವೈದ್ಯರು, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ವಕೀಲರು, ಪತ್ರಕರ್ತರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಚಾಲಕರು, ಕೃಷಿಕರು, ಕೈರಿಕರು, ಗಾಣಿಗರು, ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರಲ್ಲ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ವೇಷ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಜನರೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈಚೆಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗವೂ ಪ್ರೌಢವಾಗಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಕಲಾವಿದರೂ ಈ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದರ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕಲಾವಿದರೂ ತಮ್ಮತನವನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಭಾಗವತರೂ ಕೂಡಾ ಈ ಮರು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಭಾಗವತಿಯಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತರು, ದಾಮೋದರ ಮಂಡೆಚ್ಚರು, ಕಡತೋಕ ಮಂಜುನಾಥ ಭಾಗವತರು, ಅಗರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಾಗವತರು, ಉಪ್ಪೂರು ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತರು, ಗುಂಡಿ ಕಾಳಿಂಗ ನಾವಡರು, ಪಟ್ಟ ಸತೀಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾನ್ ಪ್ರತಿಭೆಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಆರಂಭ-ಬಿಡಿಗೆ-ಮುಕ್ತಾಯಗಳ ನಡುವಣ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ನಟರ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ದೊರಕಿ, ಅಭಿನಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡು ಬರುವಂತಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಗೋಚರಿಸಿದೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಪ್ರವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆಯ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯು ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ. ಶೇಣಿಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗರು, ನಾರಾಯಣ ಕಿಲ್ಲೆ, ಪೆರ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಕೋಳೂರು ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾವ್,

ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ, ರಾಮದಾಸ ಸಾಮಗ, ಕುಂಬಳೆ ಸುಂದರ ರಾವ್ ಮೊದಲಾದವರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯು ಅರ್ಥದ ಕ್ಷಿತಿಜಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗೆಗಣ ಆಸಕ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಲೌಕಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಮಧನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಪಠ್ಯವನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಮರು ಕಟ್ಟುವ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಹರಿಯಬೇಕು. ಜನಪದ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವ ಕಲಾವಿದರು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸಗಳು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಇದು ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಕಾಲದ ಕೆಲವು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ಕಿರಿದುಗೊಳಿಸಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಏಕಾಕೃತಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿವರಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೇ ಅದು. ಅದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಮಕಾಲೀನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಏಕಾಕೃತಿ ಮಾದರಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಹುರೂಪಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವೀಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಈ ಬಗೆಯ, ಸಾಮುದಾಯಿಕ ರಚನೆಗಳತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಹರಿಸಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಪಠ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಲೇಖನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ 20ನೆ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಹಿರಿಯರು ಮುಖ್ಯ ಪಠ್ಯ ಅಂತ ತಾವು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಪಾಠಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಾಗಿಯಾದರೂ ಭಿನ್ನ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದೂ ನಿಂತಿದೆ. ಬಹುರೂಪಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಏಕರೂಪಗೊಳಿಸುವ ಆಧುನಿಕ ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯನ್ನು ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳ ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ವಚನ ಪಠ್ಯಗಳು :

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅನನ್ಯವಾದ ವಚನಗಳನ್ನು ನಾವು 'ಸಾಮೂಹಿಕ ಸೃಷ್ಟಿ' ಎಂದೇನೋ ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವಾಗ 'ಇದು ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನ, ಅದು ಅಕ್ಕನ ವಚನ' ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ, ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ಸಂಕಲಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ; ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಪಠ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕು ಸ್ಥಾಪಿಸ ಬಯಸದ ವಚನಕಾರರನ್ನು ಹಕ್ಕು

ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವಚನವೊಂದು ಇಂತಿದೆ-

“ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯ ಮಾಡುವರು
ನಾನೇನ ಮಾಡುವೆ ಬಡವನಯ್ಯ
ಎನ್ನ ಕಾಲೇ ಕಂಬ ದೇಹವೆ ದೇಗುಲ
ಶಿರ ಹೊನ್ನ ಕಳಸವಯ್ಯ”

ಪ್ರಭು ದೇವರ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಚನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

“ಕಾಲೇ ಕಂಭಗಳಾದುವೆನ್ನ
ದೇಹವೇ ದೇಗುಳಾದುವೆನ್ನ
ದೇಹವೇ ದೇಗುಲವಾಯಿತ್ತಯ್ಯ
ಎನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯೆ ಗಂಟೆ
ಶಿರ ಸುವರ್ಣದ ಕಲಶ-ಇದೇನಯ್ಯ”

ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಮ್ಯಗಳಿವೆ. ಈಗ ನಾವು ಇವನ್ನು “ಇದು ಮೂಲತಃ ಂಸಾರದಿರಬಹುದು” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಬೇರೆ ಬೇರೆಯವರ ವಚನಗಳನ್ನು ಜನರು ಹೇಗೆ ಸಂಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಎಂಬ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದರೆ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಜ್ಞನ ಜನಪ್ರಿಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ “ಅನ್ನವನು ಇಕ್ಕುವುದು, ನನ್ನಿಯನು ನುಡಿಯುವುದು” ಎಂಬ ಸಾಲು ಪ್ರಭುದೇವರ ‘ಅನ್ನವನಿಕ್ಕಿ ನನ್ನಿಯ ನುಡಿದು’ ಎಂಬ ಸಾಲನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣದಾಸ ಎಂಬ ಹಾಡುಗಾರರೊಬ್ಬರು ಪರಿವಚಯವಾಗಿದ್ದರು. ಹಂಪಿಯ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿಡುವಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವರು ನನ್ನ ಮನೆಗೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹಾಡು ಕೇಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಾನು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಎಷ್ಟೋ ಹಾಡುಗಳು ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫರ ತತ್ವಪದಗಳಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ, ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಸಾಲಿನೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರೆದು ‘ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ’ ಎಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ಏಳು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಪಠ್ಯಗಳಿಂದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು 20ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪಠ್ಯವೊಂದನ್ನು ಅವರು ಸೃಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ

ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಾಸರ ಹಾಡೊಂದರ ಕೊನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಇಂತಿವೆ-

"ಹೀನ ಕೃತ್ಯಗಳ ಮಾಡುತ ನದಿಯಲಿ
ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ
ಶ್ರೀನಿಧಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ನೆನೆಯದೆ
ಮೌನದ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ?"

ಪುರಂದರದಾಸ "ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದೊಳಿಡಲೇನು ಫಲ" ಕೀರ್ತನೆಯು ಬಸವಣ್ಣನ ಅಂಕಿತನಾಮದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಯಾದಾಗ ನಾನು ಅವಾಕ್ಯಾಗಿದ್ದೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ಜರುಗುವ ಹಂಪಿ ಜಾತ್ರೆ, ಮೈಲಾರನ ಜಾತ್ರೆ, ಬದಾಮಿಯ ಬನಶಂಕರಿ ಜಾತ್ರೆ, ಕುಮಾರ ರಾಮನ ಜಾತ್ರೆ, ತಿಂಥಿಣಿ ಜಾತ್ರೆ, ಹುಲಿಗಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆ, ಕೊಡಕಲ್ಲು ಜಾತ್ರೆ, ಮೊದಲಾದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣದಾಸರ ಹಾಗೆ ಹಾಡುವ ನೂರಾರು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ನಾವು ಇಂದಿಗೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರುಗಳು ಹಾಡುವ ವಚನಗಳನ್ನು, ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಗಳನ್ನು ಇದೀಗ ನಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅವು 21ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಕಾಲದ ಪಠ್ಯಗಳಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗಣ ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಗಾಧವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಬಲ್ಲವು. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾರೋ ಕಾದಿರಿಸಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಒಬ್ಬರ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಲ್ಲರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು, ಕಾಲಾತೀತವಾದ ಪಠ್ಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿವೆ. ಇದರ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಶೋಧಕರ ಗಮನಹರಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ.

(ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.)

ತರ್ಕ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ

ಮೂಲ : ಸುಂದರ್ ಸರುಕ್ಕೈ ಅವರ

'ವಾಟ್ ಇಸ್ ಸೈನ್ಸ್' ಪುಸ್ತಕದ ಆಯ್ದು ಭಾಗ

ಅನು : ಅಮರ್ ಬಿ

c/o lokajnaana@gmail.com

ತರ್ಕ ಎಂದರೆ ಏನು?

ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೂಲಕ ನಾವು ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ. ವಿಶ್ವದ ವಸ್ತುಗಳ ಅರಿವು ನಮಗೆ ಒದಗುವುದು ಈ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ. ಆದರೂ ಬಹಳ ನಿಗೂಢ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ನೇರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಮುಂಗಾಣೆಯ ತಿಳಿವು ಅನುಭವದಿಂದ ಬಂದದ್ದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಮುಂಗಾಣುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಸಂಭವಿಸಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಮಾಹಿತಿಯ ಕೆಲವೇ ತುಣುಕುಗಳಿಂದ ಹೊಸದಾದ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯೊಂದನ್ನು, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಪೂರ್ವ-ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ನೇರವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿ ನೋಡದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಒಂದು ವಸ್ತು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕಿಂತ ಚಿಕ್ಕದು ಎಂದಾದರೆ ಆ ಇನ್ನೊಂದು ಮೊದಲ ವಸ್ತುವಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದು ಎಂದು ಅರಿತಿರುತ್ತೇವೆ. ಅಂದರೆ, ನಾವು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ (ಅಂದರೆ, ರೀಸನಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ) ಪಡೆದಿರುತ್ತೇವೆ.

ಈ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೇ ತರ್ಕ (ಲಾಜಿಕ್) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದರೆ, ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೋ, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನೋ ಜೋಡಿಸಿ ಸರಳವಾಗಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ: 'ಈ ಹಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗಿದೆ' ಮತ್ತು 'ಎಲ್ಲಾ ಕೆಂಪು ಹಣ್ಣುಗಳು ಸಿಹಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ'. ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು

ಬಳಸಿ ನಾವು 'ಈ ಹಣ್ಣು ಸಿಹಿಯಾಗಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವಷ್ಟೇ ಸರಿಯಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. 'ಈ ಹಣ್ಣು ಸಿಹಿಯಾಗಿದೆ' ಎಂಬುದೇ ಆ ಸರಿಯಾದ ತೀರ್ಮಾನ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದನ್ನು ನಿಗಮನಾನುಮಾನ¹(ಡಿಡಕ್ಟೀವ್ ಇನ್‌ಫರೆನ್ಸ್) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ನಿಶ್ಚಿತತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಎರಡು ಸತ್ಯವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸುಳ್ಳು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನಿಗಮಿಸಲು (ಡೆಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಲು) ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು, ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸುವ (ಜನರಲ್ಯೆಸ್ ಮಾಡುವ) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡುವ ಅನುಮಾನವು ಅನುಗಮನಾನುಮಾನದ (ಇಂಡಕ್ಟೀವ್ ಇನ್‌ಫರೆನ್ಸ್) ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ನಮೂನೆಗಳಿಂದ (ಸ್ಯಾಂಪಲ್‌ಗಳಿಂದ) ಪಡೆದ ಅರಿವನ್ನು ನಾವು ಹೊಸ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.²

ಈ ಬಗೆಯ ಅನುಮಾನ ನಿರ್ಣಯ ಹಾಗೂ ವಾದಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೇ ತರ್ಕವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅವು ತಪ್ಪಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತರ್ಕ ನಮಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಅನುಮಾನ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ತೊಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಬಗೆಗಳಿವೆ- ನಿಗಮನ, ಅನುಗಮನ ಹಾಗೂ ಊಹಾ-ಗಮನ³ (ಅಬ್ಡಕ್ಟೀವ್). ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಡೆಗಳು ನಾವು ತಾಳುವ ಸಂಭವನೀಯ (ಪ್ರೊಬಬಲಿಸ್ಟಿಕ್) ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಇರುವುದು ಮಾನವನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣ ಎನ್ನಬಹುದು. ಬೂಲೆ ಎಂಬ ಗಣಿತಜ್ಞ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ತರ್ಕ ಎಂದರೆ 'ಚಿಂತನೆಯ ಕಟ್ಟಲೆಗಳು' ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರಾಚನಿಕ

1 ಇಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಫರೆನ್ಸ್ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ 'ಅನುಮಾನ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ದರ್ಶನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದುವರಿದು, ಈ ಪುಸ್ತಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಾನು ಅನುಮಾನ, ಅನುಮಾನ ನಿರ್ಣಯ, ನಿರ್ಣಯ; ಈ ಮೂರೂ ಪದಗಳನ್ನು ಇನ್‌ಫರೆನ್ಸ್ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದೇನೆ - ಅನುವಾದಕ.

2 ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಾನು ತಿಂದ ಎರಡು ಮೂಸಂಬಿಗಳು ಹುಳಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲ ಮೂಸಂಬಿಗಳೂ ಹುಳಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದು - ಅನುವಾದಕ.

3 ಈ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದವನು ಅಮೇರಿಕದ 19ನೆಯ ಶತಮಾನದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಸ್ಯಾಂಡರ್ಸ್ ಪಿಯರ್ಸ್. ಸದ್ಯ ನಮಗೆ ಒದಗಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭಾವ್ಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಊಹಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿದು. ಇದು, ನಿಗಮನ ನಿರ್ಣಯದಷ್ಟು ಖಚಿತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಬಿಸಿ ಕಾಫಿ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುವವರು ಇನ್ನೇನು ಟೇಬಲ್‌ಗೆ ಮರಳಬಹುದು ಎಂದು ಊಹಿಸುವುದು. ಆದರೆ, ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. - ಅನುವಾದಕ.

ಸ್ವರೂಪವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ವರೂಪವೇ ತರ್ಕ. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನಿಜವೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಹಲವು ಬಾರಿ 'ತರ್ಕವಿಹೀನ'ವಾಗಿ ಏಕೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತೇವೆ? ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಯಾವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾವು ತರ್ಕವಿಹೀನರಾಗಿದ್ದೇವೆ, ವಿಚಾರ ನಡೆಸುವಾಗ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿಯ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತರ್ಕವಿಹೀನತೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದು ತರ್ಕ ಅಡಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ವಾದಿಸಬಹುದು! ಅಂದರೆ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ತರ್ಕವಿಹೀನವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಆ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ.

ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನುಮಾನ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಹೊಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಕೂಡಲೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕ ನಾವು ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಇದೆ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕ 'ಕಾಣುವ' ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಮಾನ ನಿರ್ಣಯ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಸಮೀಕರಿಸಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಚ್ಚರಿಯೂ ಇರಲಾರದು. ಅಂದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಒಂದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಈ ಲೋಕದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು. ಇದುವೇ ತರ್ಕದ 'ಶಕ್ತಿ'. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವು ನಮ್ಮನ್ನು ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಎತ್ತರದ ಮರ ಗಿಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಮರೀಚಿಕೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ನೀರು ಇರದಿದ್ದರೂ ಅದು ಇದೆ ಎಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ; ಹೀಗೆ ಹಲವು ನಿರರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ, ಲೋಕವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಇಂದ್ರಿಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ಒಂದು ಬಹುಮುಖ್ಯ ವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ರೀತಿ ಪಡೆದ ಅರಿವು ಸಂಶಯಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ, ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಚಿಂತನೆಯ ಕಟ್ಟಲೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ಅರಿವು, ಅದರ ನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು ಎಂದು ಕೆಲವು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ಈ ಅಂಶ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು, ಚಿಂತನೆಯ ಕಟ್ಟಲೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮುಖಾಂತರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವ ಶತಮಾನಗಳ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ, ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಲವು ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ನಿಗಮನಾನುಮಾನಕ್ಕಷ್ಟೇ ಈ ನಿಶ್ಚಿತತೆಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿದೆ. ನಿರ್ಣಯದ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ನಾವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗೆಲ್ಲ ಬಳಸುತ್ತೇವೆ.

ಲೋಕ ಜ್ಞಾನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಎಲ್ಲ ಕೆಂಪು ಹಣ್ಣುಗಳು ಸಿಹಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಒಮ್ಮೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಂಪು ಹಣ್ಣು ಸಿಹಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿಗಮಿಸಬಹುದು. ಅಪ್ಪಟ ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಗಳಿಸಿದಂತಹ ಜ್ಞಾನವಿದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಕೆಂಪು ಹಣ್ಣಿನ ರುಚಿಯನ್ನು ನೋಡದೆಯೇ ಅದು ಸಿಹಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಲೋಕಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾವು ಕೇವಲ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದಷ್ಟೇ ಪಡೆಯದೆ ಮನಸ್ಸಿನ 'ಗ್ರಹಿಕೆ'ಯನ್ನು ಬಳಸಿಯೂ ಪಡೆದಿರುತ್ತೇವೆ. ಮನಸ್ಸು ಕೂಡ ಕಣ್ಣಿನಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ರೂಪಕಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಕಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕ ಲೋಕದ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು.

ಆದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಶ್ಚಿತತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೇ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಲವು ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಅನುಗಮನಾನುಮಾನ ವಿಧಾನ ಇದಕ್ಕೊಂದು ನಿದರ್ಶನ. ಭಾರತೀಯ ತರ್ಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ನ್ಯಾಯ ಶಾಖೆಯ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಬಹುದು: ಅನ್ನದ ಒಂದು ಅಗಳು ಬೆಂದಿದೆ ಅಂತಾದರೆ ಆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ನದ ಎಲ್ಲ ಅಗಳುಗಳೂ ಬೆಂದಿವೆ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲ ಅಗಳುಗಳು ಬೆಂದಿವೆಯೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಮುಂದಾದರೆ ಬೇಯದೇ ಇರುವ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅಗಳು ಸಿಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ, ನಿಶ್ಚಿತತೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಭವನೀಯತೆಯೇ ತರ್ಕದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಂತೂ ಈ ಸಂಭವನೀಯ ತರ್ಕವೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ.

ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತರ್ಕ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿದೆ?

ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ತಲೆದೋರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಅನುವಾಗುವಂತಹ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರರ್ಥ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ ತರ್ಕಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದರ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೂ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೂ ಇರುವ ನಂಟು, ಪ್ರಯೋಗ ಸಜ್ಜಿಕೆಯ ಸಮರ್ಥನೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಾದಗಳು ವಿಜ್ಞಾನದ ವೈಚಾರಿಕ ರಚನೆಯ ಭಾಗವೇ ಆಗಿವೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ತರ್ಕವೇ ವಿಜ್ಞಾನದ ನಡೆಯನ್ನು ಯಾವತ್ತಿಗೂ ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ವಾಸ್ತವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ತರ್ಕವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಪುರಾತನ ಗ್ರೀಕ್ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದವರೆಗೂ, ತರ್ಕವು ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುಣ-ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕವೆಂದೂ, ಅನುಭವನಿಷ್ಠ (ಎಂಪಿರಿಕಲ್) ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ ಹಾಗೂ ಅನುಭವನಿಷ್ಠ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ (ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ) ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿನ್ನವೆಂದೂ ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವೆಂಬಂತೆ ವಿಜ್ಞಾನವು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಕುರಿತಾದದ್ದು, ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಕುರಿತ ಜ್ಞಾನದ ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿರುವಂತದ್ದು. ಹಾಗಾಗಿ, ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ತರ್ಕದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲು ಅಥವಾ ತರ್ಕದೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಇನ್ನು, ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಭೇದಗಳಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಮಿಕ್ಕ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳಂತೆ ತರ್ಕವೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಮುಂಚಿನಿಂದ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ತರ್ಕದ ಹೊಸ ಮಾದರಿಗಳಂತೂ ಪುರಾತನ ಗ್ರೀಕ್ ತರ್ಕದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಿಂತ ಸಾಕಷ್ಟು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಈ ವಿಭಿನ್ನ ತಾರ್ಕಿಕ ಮಾದರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ನಿದರ್ಶನವೆಂದರೆ 'ಭಾರತೀಯ ತರ್ಕ'. ಇದು ತರ್ಕದ ಕುರಿತು ಭಾರತದ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಂಪರೆಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ತರ್ಕವು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು, ಅನುಭವನಿಷ್ಠತೆಗೆ ಒದಗದ್ದು ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಮೀಮಾಂಸೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗದ್ದು ಎಂಬ ಪೂರ್ವ-ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ತರ್ಕಮೀಮಾಂಸೆಯು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯ ದರ್ಶನವಿರಲಿ, ಬೌದ್ಧ ಅಥವಾ ಜೈನ ದರ್ಶನವಿರಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ತರ್ಕಜಿಜ್ಞಾಸೆಯು ನಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯಗಳ ನಿಷ್ಕರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದಲೇ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತದ್ದು. ಈ ಭಾರತೀಯ ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವನಿಷ್ಠತೆ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಮೀಮಾಂಸೆಯ ಅಂಶಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ತರ್ಕ ಪರಂಪರೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹಲವು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮುಂಚಿನಿಂದಲೂ ವಾದಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ತರ್ಕಮೀಮಾಂಸೆಯು ಹೊಸ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ಸದ್ಯ ಈ ವಾದದ ಬಲವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನವು ತರ್ಕವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ತರ್ಕವು ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾರತೀಯ ತರ್ಕವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಹಲವು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಧಾನಕ್ರಮ (ಮೆಥಡಾಲೊಜಿ) ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಗಕ್ರಮವನ್ನು (ಪ್ರಾಕ್ಸಿಸ್) ಅನುರಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರರ್ಥ, ಭಾರತೀಯ ತರ್ಕವು ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು 'ಮಾಡುತ್ತದೆ' ಎಂದಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ವಿಜ್ಞಾನವು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಲುವಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತರ್ಕವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ (ಸಾರುಕ್ಯೆ 2005). ಭಾರತೀಯ ತರ್ಕಮೀಮಾಂಸೆಯ ಗುಣ-ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ

ಚರ್ಚಿಸಲಿದ್ದೇನೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲೇ ವಿಜ್ಞಾನವು ತಾರ್ಕಿಕ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾವನೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಧಾನಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆ, ಸತ್ಯ, ನಿಯಮ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕತೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಬಂಧ. ಅಲ್ಲದೆ, ಗಣಿತದ ಬಳಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಜ್ಞಾನವು ತರ್ಕದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಗಣಿತ ಮತ್ತು ತರ್ಕದ ನಡುವಿನ ಈ ಸಂಬಂಧವು ಆಧುನಿಕ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು ಎಂದು ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ಒಂದೆಡೆ, ತರ್ಕದ ಸಂಜ್ಞಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಗಣಿತವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದಂತೆಯೇ ತರ್ಕವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಗಣಿತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತರ್ಕದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ, ಅರ್ಥಾತ್ ಎಲ್ಲ ಗಣಿತೀಯ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ತಾರ್ಕಿಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ, ಗಣಿತ ಹಾಗೂ ತರ್ಕವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ ತಂದಿತು. ರಸ್ಸೆಲ್‌ನಿಂದ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತಾರ್ಕಿಕತ್ವ (ಲಾಜಿಸಿಸಂ) ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಆಧಾರ, ಗಣಿತವು ನಿಗಮನ ತರ್ಕದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಗಣಿತವನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಸಿ ಗ್ರೀಕ್ ತರ್ಕಜ್ಞಾನ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರೀಕ್ ಕಾಲದ ಗಣಿತಕ್ಕೂ ರಸ್ಸೆಲ್ ಕಾಲದ ಗಣಿತಕ್ಕೂ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೂ ಗಣಿತದ ಗುಣ-ಲಕ್ಷಣದ ಕುರಿತ ಕೆಲವು ನಂಬಿಕೆಗಳು ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇಂದಿಗೂ ಗಣಿತದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, $2 + 2 = 4$ ಈ ರೀತಿಯ ಗಣಿತೀಯ ಸತ್ಯಗಳು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ ಸತ್ಯಗಳೂ ಆಗಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸತ್ಯಗಳು, ಮಾನವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನಾಗಲಿ, ದೇಶ-ಕಾಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಯಾವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನಾಗಲಿ ಆಧರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವು ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಮೂಲಭೂತವೂ, ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವೂ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕವೂ ಆದ ಒಂದು ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸತ್ಯಗಳು ಅನುಭವನಿಷ್ಠತೆಯ ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅಂದರೆ, ಇವು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ (ಒಬ್ಜರ್ವೇಶನ್), ಪ್ರಯೋಗ ಇಲ್ಲವೇ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತರ್ಕದೊಂದಿಗಿನ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಬಂಧವು ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿರುವ ಗಣಿತೀಯ ಅಂಶದಿಂದಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಾದವು

ಲೋಕ ಜ್ಞಾನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ನಿಗಮನದ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಮಿಕ್ಕ ತರ್ಕಮಾದರಿಗಳಿಂದ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅನುಗಮನ ಹಾಗೂ ಊಹಾ-ಗಮನ ಮಾದರಿಗಳಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪಡೆದು ಬೆಳೆದಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುವ ಅನೇಕ ನಿರ್ಣಯಗಳು, ಹೊಗೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬಂಥ ದೈನಂದಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ಣಯಗಳ ರಾಚನಿಕತೆಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುವ ನಿರ್ಣಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಅನುದಿನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ಣಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಮಾನ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿವೆ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಅನುಭವನಿಷ್ಠತೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿರುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿಜ್ಞಾನವು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಮುಂದೂಂದು ದಿನ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಜ್ಞಾನವು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಕಾರಣಾನ್ವೇಷಣೆಯ (ರೀಸನ್‌ನ) ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಇವೆರಡರ ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳು ತಾರ್ಕಿಕವೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಜ್ಞಾನದ ತೊಡಗುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅವೆಷ್ಟೋ ವಾಡಿಕೆಯ ಹವ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಿಕ್ಕ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳಂತೆ ವಿಜ್ಞಾನವೂ ಪ್ರಬಲ ಆಚರಣೀಯ ಅಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆಚರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇರುವುದು ಎಂದರೆ ವಿಧಾನಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ತಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಏನನ್ನು ಎಂದು ಪರಾಮರಿಸದೆ ಮಾಡಲು ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ಬೇರೆ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಕ್ರಮವು ಮಿಕ್ಕ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಈ ಆಚರಣಾತ್ಮಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ರೂಢಿಗತ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ, ಅದೃಷ್ಟ ಋಲಾಯಿಸುವ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಶೋಧಗಳು, ತರ್ಕರಹಿತ ನಡೆಗಳು; ಮುಂತಾದವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಹಾಗೂ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಎದುರಿಗೆ ಅದರ ಒಪ್ಪಿಗೆಗಾಗಿ ಇಡುವ ಹೆಜ್ಜೆಯೇನಿದೆ, ಇದು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ, ತರ್ಕರಹಿತ ಅಥವಾ ಅವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತರ್ಕವು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಲ್ಲೇ.

ಹಾಗಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗಿನ ತರ್ಕದ ಸಂಬಂಧವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಧಾನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ಅಚ್ಚರಿಯ ವಿಷಯವೇನಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಅನುದಿನದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಯೋಚನಾ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ವಿಜ್ಞಾನವೂ ಆಧಾರವಾಗಿಸಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು

ವಿಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲದವರಿಗಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಭಿನ್ನವಾಗೇನೂ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಹಲವು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟೇ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ತಾನು ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ವಿಷಯ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಬಳಸುವ ಪರಿಕರಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸುಪ್ತವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಸಂದೇಹವಾದದ ಜೊತೆಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕತೆಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆಯು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕರೋ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ತಾರ್ಕಿಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಿಲುವನ್ನೇ, ತರ್ಕವೆಂದರೆ 'ಮನುಷ್ಯ ಚಿಂತನೆಯ ನಿಯಮ' ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ತರ್ಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಷ್ಕೃತ ಹಂತಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತರ್ಕದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ವಿಧಾನಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಜೊತೆಯೇ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕೋಹೆನ್ ಹಾಗೂ ನಾಗೆಲ್ (1992) ಅವರು "ಸಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನ ಎನ್ನುವುದು ತಾರ್ಕಿಕ ಪರಿಗಣನೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾದ ಸತ್ಯದ ಹುಟ್ಟುಕಾಟ" ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತ ವಿಜ್ಞಾನ-ತರ್ಕದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನದ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು (ಹೈಪಾಥಿಸಿಸ್‌ಗಳನ್ನು) ಕಟ್ಟುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ, ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಕ್ರಮದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲೇಖಕರು ಕೂಡ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಮುಂದಿಡಲಾಗುವ ಈ ಪ್ರಮೇಯಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ತರ್ಕವಿಹೀನವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಇವು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಅರಿಯುವುದು ಕೂಡ ವಿಧಾನಕ್ರಮದ ಭಾಗವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಆ ಪ್ರಮೇಯದ ನಿಗಮನದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವಾಗ⁴ ತರ್ಕದ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಲು ಕಟ್ಟಲಾದ ಪ್ರಮೇಯದಿಂದ ಕೆಲವು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿಗಮಿಸಿ, ಅವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಂಭವಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೇಯವು ಸರಿಯಿದೆ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಸಾರರೂಪದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಮೇಯಾಧರಿತ ನಿಗಮನ ಮಾದರಿ' (ಹೈಪೊಥೆಟಿಕೋ-ಡೆಡಕ್ಟೀವ್ ಮಾಡೆಲ್) ಆಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

4 ಅಂದರೆ, ನಿಗಮನಾನುಮಾನದ ವಿಧಾನದಿಂದ ಪ್ರಮೇಯವು ಕಾಣಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವಾಗ - ಅನುವಾದಕ.

ವಿಜ್ಞಾನವು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು (ಥಿಯರಿಗಳನ್ನು) ಕಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ವರ್ಣಿಸುವ, ವಿವರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಮುಂದೆ ಆಗುವುದನ್ನು ಊಹಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿಗಮನ ತರ್ಕದ ಮುಖೇನ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಿದ್ಧಾಂತ-ಕಟ್ಟಣೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೇ ಆಗಿದೆ. ಇನ್ನು, ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಆ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಸಾಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತರ್ಕದ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ನಡುವೆ ಏರ್ಪಡುವ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತರ್ಕವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ಹೀಗಿದ್ದರೆ-ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯು ಸೂಚಿಸುವ ಅಂತರ್-ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಹಲವು ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಹೊಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಿಗಮನ ತರ್ಕದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕೆಪ್ಲರ್‌ನ ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಗಮಿನಿಸಿ: "ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳ ನಡುವಿನ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಗೂ ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರಕ್ಕೂ ವಿಲೋಮಾನುಪಾತದ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೆ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಗ್ರಹ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಕಕ್ಷೆಯು ಸೂರ್ಯನು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರವಾಗುಳ್ಳ ದೀರ್ಘವೃತ್ತಾಕೃತಿಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ." ಇನ್ನು, ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲೂ, ಅಂದರೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲೂ (ಡಿಫಿನಿಶನ್‌ಗಳಲ್ಲೂ) ಈ ರೀತಿಯ ತಾರ್ಕಿಕ ಪರಿಣಾಮದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಎತ್ತುಗೆಗೆ, "ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ಆರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲುಗಳಿದ್ದರೆ ಅದು ಕೀಟವಲ್ಲ". ಹೀಗೆ, ಅನೇಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿವರಣೆಗಳು ಕೂಡ ಇದೇ ತಾರ್ಕಿಕ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯ-ಕಾರಣದ ವಿವರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, "ಲಿಟ್ಲೆಸ್ ತುಂಡೊಂದನ್ನು ಆಮ್ಲದಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿದರೆ ಆ ತುಂಡಿನ ಬಣ್ಣ ಗುಲಾಬಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ". (ಟ್ರಸ್ಟಡ್ 1979).

ಈ ಬಗೆಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿನ ತಾರ್ಕಿಕ ಸಂರಚನೆಯು ವಿಜ್ಞಾನದ ಹಲವು ಶಿಸ್ತುಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಗದ ನಡುವಿನ ನಂಟಿನಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧಾಂತ - ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯ ಸಂಬಂಧವು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿರುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯೂ ನಿಜವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ವಾದಿಸಬಹುದು. ಈ ಅನ್ವಯಾರ್ಥವು('ಇಂಪ್ಲಿಕೇಶನ್') 'ಕ ಹೌದಾಗಿದ್ದರೆ, ಚ ಹೌದುಗುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕರಾರಾತ್ಮಕ(ಕಂಡಿಶನಲ್) ತತ್ವದ(ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್‌ನ) ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಕರಾರಾತ್ಮಕ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ 'ಕ' ನಿಜವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆವಾಗ 'ಚ' ಕೂಡ ನಿಜವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು 'ಕ' ಎಂದೂ, ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು

5 ಲಿಟ್ಲೆಸ್ - ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಜೀವಕೋಶದ ಹೊರಕವಚದ ಒಂದಂಶದಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾದ ವಸ್ತು. ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಸಿಡ್-ಬೇಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. - ಅನುವಾದಕ

ಸಾರುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು 'ಚ' ಎಂದೂ ನಾವು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ, 'ಕ' ಸತ್ಯವಾದಾಗೆಲ್ಲ 'ಚ' ಕೂಡ ಸತ್ಯವಾಗಲೇಬೇಕು. ಈ ಬಗೆಯ ತಾರ್ಕಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಸಿದ್ಧಾಂತ - ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯ ಸಂಬಂಧದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಜಲನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ- 'ಚ' ನಿಜವಾದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ 'ಕ' ಕೂಡ ನಿಜವಾಗಿರಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯು ನಿಜವಾಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ನಿಜವಾಗಿರಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಕರಾರಾತ್ಮಕ ತರ್ಕದ ಅನುಸಾರ ಒಂದು ವೇಳೆ 'ಚ' ನಿಜವಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ 'ಕ' ಕೂಡ ನಿಜವಾಗಲಾರದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯು ಕಂಡುಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ದೋಷ-ನಿರ್ಣಯ ತತ್ವದ (ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಆಫ್ ಫಾಲ್ಸಿಫಿಕೇಶನ್)⁶ ಸಾರಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ, ದೋಷ-ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ತಾರ್ಕಿಕ ತಳಹದಿ ಇರುವುದು ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳು ನಿಗಮನ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಆದರೆ, ಅನುಮಗನ ನಿರ್ಣಯದ ವ್ಯಾಪಕಾನ್ವಯವಿಲ್ಲದೆ ವಿಜ್ಞಾನವು ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳಲಾರದು. ಅನುಗಮ್ಯವೂ(ಇಂಡಕ್ಷನ್) ಅನುಮಾನ ನಿರ್ಣಯದ ಒಂದು ಬಗೆ. ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಒಂದು ಚೆಂಡನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆದರೆ ಅದು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವಿದ್ಯಮಾನ ಹಲವು ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಗ, ಚೆಂಡನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆದರೆ ಅದು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದೇ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ಚೆಂಡು ದೇಶ-ಕಾಲಗಳ ಬೇಲಿಯನ್ನೂ ಮೀರಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಹೀಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸುವ ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿಜಕ್ಕೂ ನಿಗೂಢವಾದದ್ದು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಖಚಿತತೆಯಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲೆವು? ಅಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಆಯ್ದು ಸದಸ್ಯರನ್ನಷ್ಟೇ ಗಮನಿಸಿ ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನುಗಮನದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೇ ಮಾಡಿರುತ್ತೇವೆ. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ, ಕಡಲನೀರಿನ ಒಂದು ಹನಿಯ ರುಚಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಕಡಲಿನ ಎಲ್ಲ ನೀರಹನಿಗಳೂ ಉಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ನಾವು 'ಎಲ್ಲ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ

6 ವಿಜ್ಞಾನವು ವಿಜ್ಞಾನೇತರ ಶಿಸ್ತುಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವೆಂಬಂತೆ ಆಸ್ಟ್ರಿಯನ್-ಬ್ರಿಟಿಷ್ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಕಾರ್ಲ್ ಪಾಪರ್ 'ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಆಫ್ ಫಾಲ್ಸಿಫಿಕೇಶನ್'ಅನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ತತ್ತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ, ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಕೆಲವು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮುಂಗಾಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ, ಆ ಪರಿಣಾಮಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಘಟಿಸಿದವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾಪರ್, ಅನುಗಮನಾನುಮಾನಕ್ಕಿಂತ ನಿಗಮನಾನುಮಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. - ಅನುವಾದಕ.

ಲೋಕ ಜ್ಞಾನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಬಳಸುತ್ತೇವಾದರೂ, ಈ ಬಗೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣವನ್ನು (ಚೆನರಲೈಸೇಶನ್‌ನನ್ನು), ಇಂಥದ್ದು ಪ್ರತಿಶತ 60ರಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂಥಾ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು 'ಎಣಿಕೆಯ ಅನುಗಮ್ಯ'(ಇಂಡಕ್ಸ್ ಬೈ ಎನ್ಯುಮರೇಶನ್) ಎಂದು ಗುರುತಿಸ ಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು, ಸಾದೃಶ್ಯ ಸಾಧನೆಯೂ (ಅನಾಲೊಜಿ) ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಅನುಗಮನವೇ ಆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ, ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಗುಣ-ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವನ್ನೇ ನಾವು ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಆರೋಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಿಗಮ್ಯ (ಡಿಡಕ್ಷನ್) ಹಾಗೂ ಅನುಗಮ್ಯದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ನಾವು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು: ನಿಗಮನವು ವಿಸ್ತರಣ ವಿಮುಖಿ ನಿರ್ಣಯವಾದರೆ ಅನುಗಮನವು ವಿಸ್ತರಣಾಭಿಮುಖಿ ನಿರ್ಣಯ. ಅಲ್ಲದೆ, ವಿಸ್ತರಣಾಭಿಮುಖಿ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ತೀರ್ಮಾನವು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯ ಮೂಲ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿನ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯು ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಬಲ್ಲದು. ಈ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸುವುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಕ್ರಮದ ಕೆಲಸ ಎಂದೂ ನೋಡಬಹುದು. ಇನ್ನು, ಈ ಅನುಗಮನದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿತವಾಗಿರುವ ವಿಧಾನ ಯಾವುದೆಂದರೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಬೆನ್ನೆಲುಬೇ ಆಗಿರುವ ಸಂಭವನೀಯತೆಯ ವಿಧಾನ.

ಇತರೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ತಾರ್ಕಿಕವೇ?

ಜನಪ್ರಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನವು ತರ್ಕದೊಂದಿಗೆ ಸಾರಭೂತವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಬಹುತೇಕ ವಿಜ್ಞಾನೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ, ತರ್ಕ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ತಮಗಷ್ಟೇ ನೇರಹಕ್ಕಿರುವುದೆಂದೂ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿಜ್ಞಾನದಷ್ಟು ತಾರ್ಕಿಕವಲ್ಲವೆಂದೂ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಾದಿಸುವುದುಂಟು. ಆದರೆ, ತರ್ಕ ಎಂದರೇನು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ನಮಗೆ, ವಿಜ್ಞಾನವೊಂದೇ ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವು ಕೂಡ ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ವಾದಗಳನ್ನು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ದೈವತ್ವದ ವಿಸ್ತೃತ ಸಿದ್ಧಾಂತದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುವಲ್ಲಿ ಅದು ತರ್ಕದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ದಾರ್ಶನಿಕರಾದ ಶಂಕರ ಅಥವಾ ರಾಮಾನುಜರ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ, ದೈವತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರ ತಾರ್ಕಿಕ ವಾದಗಳಿಂದಲೇ ಕಟ್ಟಿಕೊರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ, ತರ್ಕ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಮೀಮಾಂಸೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಗಳೇ ಆ

ನಿರ್ವಚನಗಳುದ್ದಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ, ಅಗಸ್ತೀನ್ ಮತ್ತು ಥಾಮಸ್ ಎಕ್ವಿನಾಸ್ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಕದೊಂದಿಗಿನ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ನಂಟನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಮಾನವನ ಎಲ್ಲ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಕವು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನವು ಮಿಕ್ಕ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಅದು ಬಳಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ (ಕಾನ್ಸೆಪ್ಚುವಲ್) ಪರಿಭಾಷೆಗಳಿಂದಾಗಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಕುರಿತು ವಿಜ್ಞಾನದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿದ್ದು, ಸಾಕ್ಷ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ವಿರುದ್ಧಾತ್ಮಕ ನಿಲುವುಗಳು ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮದ ನಡುವಿನ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಅವಯವಗಳು ಯಾವುವು ಮತ್ತು ಆ ಅವಯವಗಳು ತರ್ಕದೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದೇ ಬಹುಶಃ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗ. ವಿಜ್ಞಾನವು ನಿರ್ವಚನವೂ ಹೌದು, ಕಥಾನಕವೂ ಹೌದು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದೊಂದು ವಿಧಾನ, ತೊಡಗಿಕೆ ಹಾಗೂ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನವು ಹಲವು ತರ್ಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ: ನಿರ್ವಚನದಲ್ಲಿನ ತರ್ಕ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ತೊಡಗಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ತರ್ಕ, ಅದರ ಸಾಧನಲೋಕದ (ಇನ್ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟಲ್ ವರ್ಲ್ಡ್‌ನ) ತರ್ಕ, ವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ತರ್ಕ; ಇತ್ಯಾದಿ. ವಿಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗಿನ ತರ್ಕದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ನೋಡಿದಾಗ, ವಿಜ್ಞಾನದ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಮಾನವನ ಮಿಕ್ಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವೈಚಾರಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಲು ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತೇವೆ.

ಅಡುಗೆ, ಆಟ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ಮತ-ಧರ್ಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ; ಇವೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನದೇ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಮಟ್ಟದ ತರ್ಕವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಯು ತರ್ಕದೊಂದಿಗೆ ಆಳವಾದ ನಂಟನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; ಈ ಸಂಬಂಧದ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವೆ. ಅಡುಗೆಯು ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಂತೆಯೇ ಆಗಿದ್ದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಕ್ರಮದ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅದು ತನ್ನ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಜ್ಯೋತಿಷವು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ವಿಜ್ಞಾನದಂತೆ ಮುಂದೆ ಆಗುವುದನ್ನು ಊಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಲ ವಾದವನ್ನೇ ಹೂಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿಜ್ಞಾನದಂತೆ ತರ್ಕಬದ್ಧವಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸುವುದೆಂದರೆ, ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತರ್ಕದ ಪಾತ್ರ ಹಾಗೂ ಮಿಕ್ಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಕದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ತಪ್ಪಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತರ್ಕದ ನಡುವಿನ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಒಳ-ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ವಾದ ಬೆಳೆಸಬಹುದು! ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರ್ಕವನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಲಿಸದೇ ಇರುವುದು ಈ

ವಾದಕ್ಕೊಂದು ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇತರೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಭೂತ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಸಂದೇಹವಾದ, ಅಧಿಕಾರತಾಹಿಂಸೆ ಕುರಿತು ಅನುಮಾನ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಗುಣ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತೋರುವಂತೆ ಹೊಳಪುಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ; ಇಂಥ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ತರ್ಕ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕತೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನವು ಜೋತುಬಿದ್ದಿರಲು ಕಾರಣ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ನಡುವಿನ ಕಿತ್ತಾಟವು ಮುನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕಥೆಯ ಭಾಗವೂ ಆಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಜ್ಞಾನೋದಯೋತ್ತರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ವ್ಯಾಪಕ ಚಳುವಳಿಯು ತರ್ಕ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿತು. ಮುಂದುವರಿದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಅಡಿಯಾಳಾಗಿ ಸಲು ತರ್ಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವರ್ಗೀಕರಣದಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. (ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ತರ್ಕ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಾರಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ). ಇತರೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳ ಕುರಿತು ವಿಜ್ಞಾನವು ಇದೇ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವು ಅಂತಃಸ್ಥವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬೇಕು.

ವಿಜ್ಞಾನವು ಎಷ್ಟು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿದೆ? ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಚೆಲುವಿನ ಪಾತ್ರ :

ವಿಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತಾರ್ಕಿಕವಾದದ್ದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಆಚರಣೆಯಿಂದಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸವಾಲು ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತಾರ್ಕಿಕವಾದದ್ದು ಎಂಬ ನೋಟದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗದು. ವಿಜ್ಞಾನವು ಹಲಬಗೆಯ ಅಂತಃಪ್ರಜ್ಞೆಯ(ಇಂಟ್ಯೂಶನ್) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಭೌತವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಭೌತಿಕ ಅಂತಃಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮೂಡುತ್ತವೆ, ಇನ್ನೆಲವು ಗಣಿತೀಯ ಅಂತಃಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತರ್ಕಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿ ಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಶುದ್ಧ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು ತುಸು ಹೆಚ್ಚೇ ಇದ್ದರೂ, ಗಣಿತವನ್ನೂ ಹಾಗೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗದು. ಡೆಸ್ಮಾಟಿಸ್ ಗೆ ನ್ಯೂಟನ್ ಕಟ್ಟಿದ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆತ ಗಹನವಾದ ತಪ್ಪೊಂದನ್ನು ಎಸಗಿದ್ದ: ಭೌತವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ಗಣಿತಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಬಹುದೆಂದೂ, ಅದು ಗಣಿತದ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದೂ ಆತ ಭಾವಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ, ನ್ಯೂಟನ್ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಫಲವತ್ತತೆಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಯಿಟ್ಟ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಭೌತವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆತ ಗಣಿತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು 'ಅ-ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ'⁷ ಮಾಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ.

ಈ ವಾದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ನಾನು, ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳು (ಎತ್ತುಗೆಗೆ, ಅಂದವಾಗಿರುವುದು ಎಂದರೇನು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ತೀರ್ಮಾನ) ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿವೆ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆಗಾಗ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಗಣನೆಗಳು ಹಲವು ಬಾರಿ ಗಣನೀಯ ಪಾತ್ರವನ್ನೇ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಚೆಲುವು ಮತ್ತು ಸತ್ಯದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅತಿಯಾದ ಬೆಲೆಯನ್ನೇ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮಗೆ ಯಾವುದು ಅಂದ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೋ ಅಂಥಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನೂ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ನಾವು ವಿಜ್ಞಾನದ ಹಲವು ಶಿಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು (ಓಫರ್ 1996). ಡಾರ್ವಿನ್‌ನ ವಿಕಾಸವಾದವು ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಗಹನವಾದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕೋಹನ್ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಬೀಗಲ್ ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ 'ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಪ್ರಧಾನವೂ, ಭಾವನಾತ್ಮಕೂ ಆದ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ'ಯು ಮುಂದೆ 'ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿತು'. ಡಾರ್ವಿನ್ ಬಳಸಿದ 'ವೆಡ್ಜಿಂಗ್'⁸ ಹಾಗೂ 'ಎಂಟ್ರಾಂಗಲ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್'⁹ ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ರೂಪಕಗಳು ಅವನ 'ಜೀವಸಂಕುಲದ ಉಗಮ' ಕೃತಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕೋಹನ್ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ, ಡಾರ್ವಿನ್‌ನ ನಿರೂಪಣೆಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ 'ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸೌಮ್ಯ ಹಾಗೂ ಘೋರ ಗುಣ-ಲಕ್ಷಣಗಳ

7 ಪ್ರಸ್ತುತ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ 'ಇಲ್ಲಾಜಿಕಲ್' ಎಂಬುದನ್ನು 'ತರ್ಕವಿಹೀನ' ಅಂತಲೂ, 'ನಾನ್-ಲಾಜಿಕಲ್' ಎಂಬುದನ್ನೂ 'ಅ-ತಾರ್ಕಿಕ' ಅಂತಲೂ ಅನುವಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಾಜಿಕಲ್ ಹಾಗೂ ನಾನ್-ಲಾಜಿಕಲ್ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

8 ವೆಡ್ಜಿಂಗ್ - ತುರುಕುವುದು. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕಲು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಒಂದು ಜೀವಿಯು ಆ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೊರಿಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಯು ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಆ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಯು ಅಳಿಯುತ್ತದೆ - ಅನುವಾದಕ.

9 ಎಂಟ್ರಾಂಗಲ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ - ಪರಸ್ಪರ ಹೆಣೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ತೀರ. ಹಲವು ಜಾತಿಯ ಸಸ್ತುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಂತಃಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಾರುವ ನದಿಯ ತಟ. ಈ ರೂಪಕವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಜೀವಸಂಕುಲಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಡಾರ್ವಿನ್ ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ಉಪಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ - ಅನುವಾದಕ.

ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವು ಆ ಎರಡು ರೂಪಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯಗೊಂಡಿದೆ.¹⁰ ಇನ್ನು, ಜೀವವಿಜ್ಞಾನದ ಭೂಣಶಾಸ್ತ್ರವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿರ್ವಚನದಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಗಿಲ್ಬರ್ಟ್ ಹಾಗೂ ಫೇಬರ್ ಗುರುತಿಸುವಂತೆ, 'ಭೂಣಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಶ್ಯ-ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಹೊಮ್ಮುವ ರೂಪಗಳ (ಎಮೆರ್ಟೆಂಟ್ ಫಾರ್ಮ್ಸ್) ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಮರೂಪತೆ (ಸಿಮೈಟಿ), ಓರಣ (ಆರ್ಟ್), ವಿನ್ಯಾಸದ ಮರುಕಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಲಾಲಿತ್ಯದ (ಎಲೆಗನ್ಸ್) ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ'. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ, ಡಿ.ಎನ್.ಎಯ ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೆಸೆಲ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾಲ್ಡರ್ ಪ್ರಯೋಗದ 'ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ' ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗವು, ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ 'ಸುಂದರ'ವಾದದ್ದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾದರೆ, 'ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಕಲೆ ಇದ್ದಂತೆ' ಎಂದು ಹೈಸೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಭಾವಿಸಿದ್ದನೆಂದು ಚಿವಾಲೆ ಅವರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೈಸೆನ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾದ (ಕಾನ್ಸೆಪ್ಷುವಲ್ ಸಿಸ್ಟಮ್‌ಗಳಾದ) ನ್ಯೂಟನ್‌ನ ಚಲನಶಾಸ್ತ್ರ, ಕಾವಿನ್ ಚಲನಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಕಲೆಯ ಭಿನ್ನ 'ಶೈಲಿ'ಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ. ಟಾಲೆಮಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ತಿರಸ್ಕೃತಗೊಂಡು ಅದರ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಪರ್ನಿಕಸ್‌ನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನೆಲೆಯೂರಲು ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳೇ ಕಾರಣ ಎಂಬ ವಾದವೂ ಇದೆ. ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಖಗೋಳವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅಂಕೀಯ(ಡಿಜಿಟಲ್) ಚಿತ್ರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಲಾಗುವ ಚಿತ್ರವು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿಯೂ ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಂಶಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ (ಥಿಯೊರೆಟಿಕಲ್) ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣಲು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನು

10 ಮೂಲ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ಚೆನ್ಸನ್ ಬಿಟ್ಟೇನ್ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಆಂಡ್ ದಿ ಬ್ಯೂಟಿಫುಲ್' ಎಂದು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. 18ನೇ ಶತಮಾನದ ಐರಿಷ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಎಡ್ಮಂಡ್ ಬ್ರೂಕ್ ತನ್ನ 'ಎ ಫಿಲಾಸಾಫಿಕಲ್ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಇನ್ ಟು ದ ಒರಿಜಿನ್ ಆಫ್ ಅವರ್ ಐಡಿಯಾಸ್ ಆಫ್ ದ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಆಂಡ್ ಬ್ಯೂಟಿ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾವುದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಎಂದೂ, ಅದು ವಿನಾಶಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದೂ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬದಲಾಗಿ, ಯಾವುದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಂರಚನೆಯನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಹ್ಲಾದ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಗುಣವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆಯೋ ಅದೇ 'ಬ್ಯೂಟಿಫುಲ್' ಎಂದು ಬ್ರೂಕ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ನಂತರ ಬರುವ ಇಮ್‌ಮ್ಯೂಯೆಲ್ ಕ್ಯಾಂಟ್, "ಒಬ್ಬರೇಶನ್ ಆನ್ ದ ಫೀಲಿಂಗ್ ಆಫ್ ದ ಬ್ಯೂಟಿಫುಲ್ ಆಂಡ್ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್" ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ, ಬ್ಯೂಟಿಫುಲ್ ಹಾಗೂ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಭಾವಗಳು ಮಾನವನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಗಳ (ಫೈನರ್ ಫೀಲಿಂಗ್ಸ್ - ಇದನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು) ಎರಡು ಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳು ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಡಾರ್ವಿನ್ ಬಳಸುವ ಎರಡು ರೂಪಕಗಳಲ್ಲಿ 'ವಡ್ಡಿಂಗ್' ಅನ್ನುವುದು 'ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್' ಭಾವನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾದರೆ, 'ಎಂಟ್ರಾಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್' ಎನ್ನುವುದು 'ಬ್ಯೂಟಿಫುಲ್' ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಹೀಗೆ, ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಯಿತು - ಅನುವಾದಕ.

ಹೆಸರಿಸಬಹುದು: ವೆಂಯ್, ಡಿರಾಕ್ ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್. ವೆಂಯ್ ಮತ್ತು ವಿಗ್ನರ್ ಸಮರೂಪತೆಯನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಂದ-ಚಂದದ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು. 'ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೂ' ಭೌತವಿಜ್ಞಾನಿ ವೆಂಯ್ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲು ಅದರ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಪ್ರಧಾನ ಮಾನದಂಡವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದನೆಂದು ರೂಟ್-ಬರ್ಟ್‌ಸ್ಟೀನ್ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗುವ ಡಿರಾಕ್‌ನ ಹೇಳಿಕೆಯೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ: "ಸಮೀಕರಣಗಳು ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವು ಕಾಣಲು ಸುಂದರವಾಗಿರಬೇಕಾದದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯ". ಇನ್ನು, ಭೌತವಿಜ್ಞಾನಿ ವೀಸ್ಟಾಫ್ ಹೇಳಾನೆ, "ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಚೆಲುವು ಎಂಬುದಿದೆಯೋ ಅದೇ ಬಿಥೊವೆನ್‌ನ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿರುವ ಚೆಲುವೂ ಆಗಿದೆ". ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾದರೆ ರೂಟ್-ಬರ್ಟ್‌ಸ್ಟೀನ್ ಅವರು ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರವು ಏನು ಅಥವಾ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ- "ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಈ ಭೌತಿಕ, ದೃಶ್ಯೀಯ, ಸ್ಪರ್ಶೀಯ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಅಂಶಗಳಲ್ಲದೆ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರವು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ". (ಇಲ್ಲಿ ಆತ ವಿವಿಧ ಹರಳು, ಕಂಪು, ಬಣ್ಣ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ).

ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ತಮ್ಮ ರೂಪಣೆಗಳಲ್ಲಿ(ಫಾರ್ಮುಲೇಶನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ) ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಪರಿಗಣನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು (ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಇರದಿದ್ದರೂ) ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸೌಂದರ್ಯ ಪಕ್ಷಪಾತಿ ಗಣಿತಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಕಾಣುವವರು ಜಿ ಎಚ್ ಹಾರ್ಡಿ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, "ಚೆಲುವುತನವೇ ಮೊದಲ ಪರೀಕ್ಷೆ. ಅಂದಗಟ್ಟು ಗಣಿತಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಸ್ಥಾನ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲ". ಗಣಿತದ ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಅಂಶವನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ ಅದರ ತಾರ್ಕಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದರಿಂದ "ಗಣಿತಕ್ಕೂ, ಆ ಗಣಿತೀಯ ಸುಖ ಹಾಗೂ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಇರುವ ಅನುರಣನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮನಗಾಣುವಲ್ಲಿ ಸೋತಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಸೀಮೋರ್ ಪೇಪರ್ಡ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಂಟಿಯನ್ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ ಚೆರ್ನಾಕ್ ಮತ್ತು ಕಜ್ಜಾನ್ "ಗಣಿತವು ಸ್ವಭಾವತಃ ಸೌಂದರ್ಯಾಭಿಮುಖಿಯಾಗಿದೆ.. ಗಣಿತವೇ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯದ ತೀರ್ಮಾನವು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಗದ ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಅಂಶವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಎಡ್ವಿಂಗ್ಸ್ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೊದಲ ಸಾಕ್ಷಿ

ಲೋಕಜ್ಞಾನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಎಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಲಾಗಿರುವ ಎಡ್ಡಿಂಗ್ಟನ್‌ನ ಪ್ರಯೋಗವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಂಥಾ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಗಳಿವೆ. ಆದರೂ, ಈ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಐನ್‌ಸ್ಟೀನನ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ನೈಜತೆಯನ್ನು ತಾನು ಸಾಧಿಸಿದೆ ಎಂದಾತ ಘಂಟಾಘೋಷದಿಂದ ಸಾರಲು ಕಾರಣ, ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಚೆಲುವಿನ ಬಗೆಗೆ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೊಂದು ಸತ್ಯವಾಗಿರಲೇಬೇಕು ಎಂಬ ಸಹವರ್ತಿತ (ಕಾನ್‌ಕಾಮಿಟೆಂಟ್) ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಹೊಸ ಬಗೆಯ ವಿಜ್ಞಾನ :

ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತರ್ಕದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಕುರಿತಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೋಟವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಅಂಶವಿದೆ. ಇದು ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವಾಗಿರುವ, ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಅದರ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೇ ಬಂದಿರುವ ಎಣಿಸುವಿಕೆ(ಕಂಪ್ಯೂಟೇಶನ್). ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಎಣಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿತದಲ್ಲಿನ ಎಣಿಸುವ, ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವ¹¹ ಮನೋಭಾವವು ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ವೇಗವರ್ಧಕದಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ. ಇನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವ ಕ್ರಿಯೆಯು ಜ್ಯೋತಿಷದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಯೋತಿಷದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಹಿಂದಿನ ತರ್ಕವು ವಾದಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುವ ತರ್ಕಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಣಿಸುವಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ, ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯೇ ಆಗಿರಬೇಕು ಎಂದೇನಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುವಾಗ ತಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಂಬ ಅರಿವು ಎಣಿಸುವವನಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುತ್ತ ಹಾಕುತ್ತ ಈ ಲೆಕ್ಕ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದಷ್ಟೇ.¹²

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವು, ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡರಿಯದಷ್ಟು

11 'ಕಂಪ್ಯೂಟ್' ಅನ್ನು 'ಎಣಿಸು' ಎಂದೂ, 'ಕ್ಯಾಲ್ಕ್ಯುಲೇಟ್'ಅನ್ನು 'ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕು' ಎಂದೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟ್ ಹಾಗೂ ಕ್ಯಾಲ್ಕ್ಯುಲೇಟ್ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಅರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಸರಳವಾದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಕ್ಯಾಲ್ಕ್ಯುಲೇಟ್ ಪದವನ್ನೂ, ಸಂಕೀರ್ಣ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಕಂಪ್ಯೂಟ್ ಪದವನ್ನೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೂಲ ಲೇಖಕರೇ ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡೂ ಸಂವಾದಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ - ಅನುವಾದಕ.

12 ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲದಲ್ಲಿ 'ಥಿಂಗ್ಸ್ ಫಾರ್ ಇನ್ ಫೇಸ್' ಎಂದಷ್ಟೇ ಇದೆ. ಆ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ - ಅನುವಾದಕ.

ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ. ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಈಗ ಅಂಥ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗಣಕ ವಿಜ್ಞಾನ (ಕಂಪ್ಯೂಟೇಶನಲ್ ಸೈನ್ಸ್) ಎಂಬುದು ವಿಜ್ಞಾನದ ಒಪ್ಪಿತ ಶಾಖೆಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ಅದು ಗಣಿತದ ವಲಯವನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ವಾಡಿಕೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಾದರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ, ಬಹು ಮುಖ್ಯವೂ, ಸದೋನ್ಮುಖಿಯೂ ಆದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಈ ಶಾಖೆಯು ಹಲವು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಹಾಗೂ ಗಣಕೀಕೃತ ಪ್ರತ್ಯನುಕರಣ(ಸಿಮುಲೇಶನ್) ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಗಣಕಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ, ಅದು ಪ್ರತ್ಯನುಕರಣ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಧಾನಗಳು ಮೂಲಜಿಜ್ಞಾಸಿಕ(ಪೂರ್) ಹಾಗೂ ಯಾಂತ್ರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿವೆ.

ಈ ವಿಧಾನಗಳು ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಫಾರ್ಮಿಸಿಯು ಮುಂದೆ ಹೊಸ ಮದ್ದುಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಅಣುಕೂಟಗಳನ್ನು(ಕಾಂಪೌಂಡ್) ರಚಿಸಲು ಈ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಗುಣ-ಸ್ವರೂಪವೇ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಈ ಗಣಕೀಕೃತ ಪ್ರತ್ಯನುಕರಣ ಹಾಗೂ ಎಣಿಸುವಿಕೆಯ ಮಾದರಿಗಳು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಇದು ಹೊಸ ರೀತಿಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೇ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದೆ. ಎತ್ತುಗೆಗೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ. ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನವು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನು 'ಕಾಣುವ' ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು 'ಕಟ್ಟುವ' ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನದ ಈ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತರ್ಕದ ಬೆಸುಗೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ವುಲ್ಫ್ರಮ್ (2002) ವಿಶ್ವದ ರಚನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿನ್ನವಾದ ಒಂದು ವಿಧಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರಕಾರ, ವಿಶ್ವದ ಈ ಸಂರಚನೆಯನ್ನೂ, ಅದರ ಕಟ್ಟಲೆಗಳನ್ನೂ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಮರ್ಶಾಪ್ರಧಾನ ಗಣಿತಕ್ಕಿಂತ ಸೆಲ್ಯುಲರ್ ಅಟೋಮಾಟಾದ¹³

ನಿಯಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಎಣಿಸುವಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಂತೆ ವಿವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಗಣಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ (ಕಂಪ್ಯೂಟೇಶನಲ್ ಸೈನ್ಸ್) ಗುಣ-ಲಕ್ಷಣದ್ದಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ನೆಲೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಲವು ಮಾದರಿಗಳೂ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂದಿವೆ.

13 ಸೆಲ್ಯುಲರ್ ಅಟೋಮಾಟಾ - ಎಣಿಸುವಿಕೆಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಪರಿಭಾಷೆಯಿದು. ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ (1 ಅಥವಾ 0) ಮೂಲಭೂತ ಘಟಕಗಳೇ ಸೆಲ್ಯುಲರ್‌ಗಳು. ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಘಟಕವನ್ನು ಹಲವು ಘಟಕಗಳು ಸುತ್ತವರಿದಿರುತ್ತವೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದಿರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಘಟಕಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಘಟಕಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಘಟಕಗಳ ಈ ಸಮಷ್ಟಿಯು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೊಸ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತವೆ. ವುಲ್ಫ್ರಮ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತ ವಾಸ್ತವದ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ವಿಶ್ವವನ್ನು ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಗಣಿತದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಡೆಯಿದು - ಅನುವಾದಕ.

ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ಭಾವಿಸಿದ ಬಹುವಚನ ಭಾರತ

ರಾಜಾರಾಮ ತೋಳ್ಪಾಡಿ
c/o lokajnaana@gmail.com

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನ 2015ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಜಿ.ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ 'ಬಹುವಚನ ಭಾರತ'ವನ್ನುವ ಲೇಖನ ಮಾಲಿಕೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲ. ರಾಜಶೇಖರ್ ಕುರಿತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಳೆಯಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. (ಅವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಅಥವಾ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ವಿಮರ್ಶೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.) ರಾಜಶೇಖರ್ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಗಲಿದ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬರಹಗಳನ್ನು ನಾವು ಪುನರಾವಲೋಕಿಸ ಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ ಕಾಳಜಿಗಳ ಹಾಗೂ ಚಿಂತನೆಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ನಡೆಯಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ, ಈ ಲೇಖನ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನರಿಯೆ. ಆದರೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುವ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು. ರಾಜಶೇಖರ್ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಬಹುಪಾಲು ಬದುಕನ್ನು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದವರು. ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಉಡುಪಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ನಾಗರಿಕ. ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಇತರ ಅನೇಕರಂತೆ ಅವರು ದೆಹಲಿ, ಕಲ್ಕತ್ತ, ಲಂಡನ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಆಮೆಸ್‌ಪರ್ಟ್‌ಡ್ಯಾಮ್‌ಗಳಂತಹ ಕಾಸ್ಮೊಪೊಲಿಟನ್ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿದ್ವತ್‌ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಆ ಕುರಿತು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಶೇಖರ್

ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದು ಉಡುಪಿಯ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಒಡನಾಡಿಗಳು ಸಂಘಟಿಸಿದ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಪ್ತ ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಬಿದ್ದು ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳು ಬಹುವಚನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ). ರಾಜಶೇಖರವರ ಜೀವನಾಡಿ ಅವರ ಹೋರಾಟದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕು. ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೌಹಾರ್ದ, ದಲಿತರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ದಕ್ಕಬೇಕಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಳಜಿಗಳು. ವಿವೇಚನಾಶೀಲ ಸಮಾನಾತಮಾದಿ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಅವರ ಆದರ್ಶ. ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸೌಹಾರ್ದಯುತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. ತನ್ನ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ನಿರ್ವಂಚನೆಯ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ರಾಜಶೇಖರ್ ಉಡುಪಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗೀಯ ಕುಟುಂಬವೊಂದರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರು. ಉಡುಪಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆಯೇ ಬದುಕಿ ಮೂಲಜಿಜ್ಞಾಸಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದವರು ಅವರು. ಇಂತಹ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ವಿಶ್ವನೋಟವನ್ನು ಅವರ ಬಹುವಚನ ಭಾರತ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಹುವಚನ ಭಾರತ ಸುಮಾರು 20-25 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ನಡೆಸಿದ ಸಂಘರ್ಷಮಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಭಿನ್ನ ಒತ್ತಡಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟತೆಯಿಂದ ಬರೆದ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಲೇಖನಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮೂರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ, ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಆಪ್ತ ಗೆಳೆಯರಾದ ಕೆ. ಫಣಿರಾಜ್‌ರವರ ಸೂಕ್ತ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನೂ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ನೆಲೆಯದ್ದು (Pre-eminently Political). ಹಾಗೆಂದು, ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸೈ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (Political Correctness) ಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುವಚನ ಭಾರತದ ಲೇಖನಗಳು ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬಹುರೂಪಿ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು' ಎನ್ನುವ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅವರ ಲೇಖನ ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಪತನದ ಬಗೆಗಿನ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದರೆ 'ಪ್ರಕೃಬ್ಧತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಅರಸುವುದು' ಎನ್ನುವ

ಲೇಖನ ಕವಿ ಎಚ್ ಎಸ್ ಶಿವಪ್ರಕಾಶರ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ, 'ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಎನ್ನುವ ಲೇಖನ ಅವರ ಮೌಲಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದರೆ 'ಕೋಮುವಾದ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ', 'ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ' ಮೊದಲಾದ ಲೇಖನಗಳು ಅವರ ಚಿಂತನಶೀಲ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಹರವನ್ನು ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಾಜಶೇಖರ್ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳ ಪರಿಪಕ್ವ ಸಂಯೋಜನೆ. ಆಳವಾದ ಚಿಂತನಶೀಲತೆ, ಸರಳವಾದ ಮತ್ತು ನಿರಾಡಂಬರದ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಕಟವಾದ ನೈತಿಕ ಭಾವಶೀಲತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಬಹುವಚನ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಅರ್ಹತೆ ನನಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹುಮುಖ್ಯವೆಂದು ಅನಿಸುವ ಕೆಲವನ್ನು ನನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಯ ಪರಿಶ್ರಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ಮುಂದಿಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ, ಈ ಲೇಖನ ಮಾಲಿಕೆಯ ಪ್ರಥಮ ಬರಹವಾದ 'ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಚಳುವಳಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ರಾಜಶೇಖರ್ ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಪತನದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪರವಾದ ಆತ್ಮವಿಮರ್ಶೆ. ಮಾರ್ಕ್ಸ್ವಾದಿ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಮೆರಿಕನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಅಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ 'ಮೌಲಿಕ ಬದಲಿ' ಎಂದು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಪತನ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಗ್ನತೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ರಾಜಶೇಖರ್ ಭಾರತದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಆಂದೋಲನದ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ವಿಪರೀತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಪರ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಿಂಜರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಸಮಾಜವಾದದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಥವಾ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅವರು ಯಾವ ಮುಲಾಜೂ ಇಲ್ಲದೆ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಈ ಕಟುವಿಮರ್ಶೆ ಅವರನ್ನು ಮಾರ್ಕ್ಸ್ವಾದದಿಂದ ವಿಮುಖಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಕ್ಸ್ವಾದವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಲನಶೀಲವಾದ ಚಿಂತನಕ್ರಮವೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಅವರು ಕೊನೆಯ ತನಕ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ವಾದಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ವಾದಿ ಬದ್ಧತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾರದೇ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಖಾತರಿಪತ್ರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಎಡ-ಬಲಗಳನ್ನುವ ಪೊಳ್ಳು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಂಗಡನೆಗಳಲ್ಲಿ

ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ, ಭ್ರಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಕಿವುಡಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ಕುರುಡಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜಿಗುಟು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಲ್ಲದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು. ಹಿಟ್ಟರ್‌ನಷ್ಟೇ ಸಾಲ್ವಿನ್‌ನೂ ಕೆಡುಕನೆಂದು ಬಗೆಯುವ ಅವರು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅವರು ಅಮೆರಿಕಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ರಷ್ಯಾ ಇವೆರಡು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಭೀಕರ ವಿಕಾರಗಳು ಎಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಾರೆ.

‘ಹಿಂಸೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯತೆ’ ಎನ್ನುವ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖನ ನಾವು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲೇಖನ. ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಾವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಅಪಭ್ರಂಶವೆಂದು ಬಗೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಂತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಅವಿಶೇಷವಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವೇ ಆಗಿರುವ ಕೆಡುಕಿನ ವಿರುದ್ಧ ನಾವು ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟ ಎನ್ನುವ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಬದುಕಿನ ಅರಿವನ್ನು ತಮ್ಮ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ‘ದೇಶ ಮತ್ತು ದೈವಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ ಲೇಖಕಿ- ಮಾಂಟೋ’ ಎನ್ನುವ ಹಿಂಸೆಯ ಕುರಿತಾದ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖನವು ಹಿಂಸೆಯ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು, ಅರ್ಥಹೀನತೆಯನ್ನು, ಅಸಂಬದ್ಧತೆಯನ್ನು, ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬಹುರೂಪತೆಯನ್ನು ಮಾಂಟೋನ ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಾಂಟೋನ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಅನೇಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸುವ ರಾಜಶೇಖರ್ ಮಾಂಟೋನಂತೆ ಪೂರ್ಣ ನಿರಾಶಾವಾದಿಗಳಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಭೀಕರತೆ, ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದ ಭ್ರಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ವಸಾನವ ಸವಾಜದ ವಿನಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಹಿಂಸೆ ಅವರನ್ನು ವಿಚಲಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಹಿಂಸೆಯಂತಹ ಆದರ್ಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ.

‘ಕೋಮುವಾದ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ’ ಎನ್ನುವ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖನ ಕೋಮುವಾದದ ಕುರಿತು ನಾವು ತಳೆಯುವ ಲೋಕಾಭಿರಾಮ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ನಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕೋಮುವಾದ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕರಾಮತ್ತು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದು ನಮ್ಮ ‘ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ’ದ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ರಾಜಶೇಖರ್ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ನಿರಂತರವಾದ ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೋರಾಟದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ‘ಸೆಕ್ಯುಲರ್‌ವಾದ ಒಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆ’ ಎನ್ನುವ ಅವರ ಲೇಖನ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸೆಕ್ಯುಲರ್‌ವಾದದ ತಾತ್ವಿಕ ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದು ಇಂದು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ

ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರಿಗೆ ಸೆಕ್ಯುಲರ್‌ವಾದ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮತೀಯ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧತೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿನ್ಯಾಸವಲ್ಲ. ಅದು ಅನೇಕ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ. ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ, ಸಮಾನತೆ, ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಗಳಂತಹ ವಿಚಾರಗಳ ಜೊತೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಸೆಕ್ಯುಲರ್‌ವಾದ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸವಾಲು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ರಾಜಶೇಖರ್ ಬಹುಧರ್ಮೀಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದು ಎದುರಿಸುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ, ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಸೆಕ್ಯುಲರ್‌ವಾದದ ಒಳಗೆ ಹುದುಗಿರುವ ತಾತ್ವಿಕ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ಜೀವನ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯನೀತಿಯಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ಯುಲರ್‌ವಾದದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಅನುಮಾನ ಹೊಂದಿರದ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರಿಗೆ ಅದರ ತಾತ್ವಿಕ ಊನಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಣ್ಣಿದೆ. ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಥಗಳ ನಡುವಣ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಸೆಕ್ಯುಲರ್‌ವಾದಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹಿಂಸೆ ಯಾಕೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಅಣೆಕಟ್ಟು ಹಾಗೂ ಅಣಬಾಂಬಿನಂತಹ ಪ್ರಭುತ್ವ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಹಿಂಸೆ ಮತಪಂಥಗಳ ಹಿಂಸೆಯಷ್ಟೇ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭೀಕರವಾದದ್ದು ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸೆಕ್ಯುಲರ್‌ವಾದದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಕುರಿತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಇರುವ ಅಂಧ ವಿಶ್ವಾಸ ಈ ಲೇಖನದ ಓದಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಬಹುದೇನೋ. ಮೇಲಿನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ವಾದವನ್ನು ನಾವು ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕೆಂದಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ವೈಚಾರಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಚಿಂತನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಅಥವಾ ವಿವೇಚನೆಯ ಜರಡಿಯ ಮೂಲಕ ಸೋಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪರಿಪಕ್ವಗೊಳಿಸಬೇಕು. ವಿಮರ್ಶಾತೀತವಾದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಣೆ ರಾಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ ಹೇಳುವಂತೆ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯ ಎರಡು ಮುಖಗಳು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳ ಕುರಿತಾದ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ಲೇಖನ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕುರಿತು ಅಬ್ಬರದ ಅಪಪ್ರಚಾರದ ಅಟ್ಟಹಾಸದ ನಡುವೆ ರಾಜಶೇಖರ್ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿ ನೀಡಿರುವ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಖ್ಯಾತ ಚಿಂತಕ ಆಶಿಶ್ ನಂದಿ ಗಾಂಧಿ ಹತ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವ ಲೇಖನವನ್ನು ನಮಗೆ ನೆನಪಿಸುವ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಈ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧ ನಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ನಂದಿ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ಲೇಖನ ಇದೆ ಎಂದಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಟದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಾಂಧಿ ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಕುರಿತು

ಅಪವಾದ ಮತ್ತು ಅಸಂತೋಷಗಳು ಮೇಲೆದ್ದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ ದನಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸೌಹಾರ್ದದ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಪ್ರೇಮದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ರಾಜಶೇಖರ್ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೆ.

ಮಾನವ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಜಧರ್ಮಗಳ ಬಹುಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಇತಿಹಾಸದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ನೈತಿಕ ನೆಲೆಯ ವಿಶ್ವ ಪ್ರೇಮಿ ರಾಜಕಾರಣ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಎಡಪಂಥೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒರಟು ಎಡಪಂಥ, ಸೀಮಿತ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ವಾದ ಹಾಗೂ ಉಗ್ರ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗಾಂಧಿ ಬೇಡವಾಗಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿಷ್ಠ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತಕರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ನಮಗೆ ಮರುಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಆಹ್ಲಾದಕರವಾದ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ.

ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಪುಸ್ತಕದ ಶಿರೋನಾಮೆ ಬರಹ 'ಬಹುವಚನ ಭಾರತ', ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್‌ರವರ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಹುತ್ವ ಭಾರತದ ಸ್ವರೂಪದ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. 'ಭಾರತೀಯವನ್ನುವ ಚಿಂತನಕ್ರಮ ಒಂದು ಇದೆಯೇ?' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಮಾನುಜನ್ ಭಾರತದ ಸಮಾಜ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸುವ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ರಾಜಶೇಖರ್ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕಿಟ್ಟು ಹೋದ ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ರಾಮಾನುಜನ್ ಗುರುತಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಬದುಕಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ನಿರೂಪಿಸುವ ಕುರಿತು ರಾಜಶೇಖರ್ ಅಪಾರವಾದ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ರಾಮಾನುಜನ್‌ರವರ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ಗುರುತಿಸುವ ವರ್ಚಸ್ಸುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯ ಮಿತವ್ಯಯ, ಅಚ್ಚಕನ್ನಡದ ನುಡಿಹಿಡ್ಡುಗಳು, ಸರ್ವೇ ಸಾಧಾರಣರಿಗೂ ತಾನು ಬರೆದದ್ದು ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕೆಂಬ ತವಕ ಮತ್ತು ತಾನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ನಿಲುವುಗಳಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ನಿಲುವುಗಳು ಇರಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಎಚ್ಚರ - ಇವೆಲ್ಲವೂ ರಾಜಶೇಖರ್ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ವಾದವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಬಗ್ಗು ಬಡಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಹಠಮಾರಿತನದ ಧೋರಣೆ ರಾಮಾನುಜನ್ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ರಾಜಶೇಖರ್. ಈ ಮಾತು ಅವರ ಬರಹಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು

ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಸುಬಣ್ಣನವರೊಂದಿಗೆ ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಸಂವಾದ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅಶಿಶ್ ನಂದಿಯವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ ಮಂಡಿಸುವ ರೀತಿ, ರವೀಂದ್ರನಾಥ್ ಟಾಗೋರರ 'ಗೋರ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮ ನಿಜಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡದ ವೈಚಾರಿಕ ಬರಹಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುವಚನ ಭಾರತದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಅರ್ಹತೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲ. ಅದು ತಾನು ಬದುಕಿದ ಸಮಾಜದ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಅದು ರಚಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಅನೇಕ ಹೊಸ ನೋಟಗಳನ್ನು ರಾಜಶೇಖರ್‌ರವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅವರು ಪಡೆಯದೇ ಇರುವುದು ನನಗೆ ಒಂದು ಕೊರತೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನೆಯ ವಿಶೇಷ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿತು. ತನ್ನ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೀಮೆಯ ಹಂಗಿರದೆ ಅವರು ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದರು. ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಖರತೆಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟ ಭಾವಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದ, ಬದುಕಿದ ಹಾಗೂ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ರಾಜಶೇಖರ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಲೋಕಹಿತ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು.

ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣ ಎಂಬ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಇಂಟಲೆಕ್ಚುವಲ್*

ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ

c/o lokajnaana@gmail.com

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಧೀಮಂತ ಚಿಂತಕರೂ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದಾರ್ಶನಿಕ ನೋಟಕರಮವನ್ನು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸದಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ತತ್ವವೇತ್ತರರ ಕುರಿತು ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ಣವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣ್ ಅವರಿಗೆ ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂತೋಷದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಕಿರಿಯನಾದ ನನಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಧನ್ಯನೂ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ವಿನೀತನೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಂತಹ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಉಭಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರೂ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗುರುಗಳೂ ಆದ ಪ್ರೊ ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈಯವರು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಓರ್ವ ಪರಿವ್ರಾಜಕನಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಎಸ್‌ವಿಪಿಯವರ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ; ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರಂತೆಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಇನ್ನೋರ್ವ ಪರಿವ್ರಾಜಕರಾದ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ

* 6 ಮಾರ್ಚ್ 2019ರಂದು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಭಿನಂದನ ಭಾಷಣದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ರೂಪ.

ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸದ್ಗುಣದ ಒಂದು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿ, ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿ ಮತ್ತು ರಾಮ ಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾರಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ; ಕುವೆಂಪು-ಮಾಸ್ತಿ-ಪುತ್ತಿನರ ಓದಿನ ಮೂಲಕ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸೌಷ್ಟವತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನದೇ ಆದ ಜೀವನಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ; ಕನ್ನಡದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಅಂಜದೆ-ಅಳುಕದೆ ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತ, ಬರೆಯುತ್ತ, ಸತತ ತಿರುಗಾಟದಲ್ಲಿರುವ ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣ್‌ರವರು ಅವಧೂತನಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಅವರು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಇದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಂದು ಇದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. 2016ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖರೂ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಕವಿಗಳೂ ಆದ ಕೆ ಬಿ ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಒಂದು ದಿನ ನನಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರ ಏಕವಚನದ ಗೆಲೆಯರೂ ಹೌದು. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು “ಶೆಟ್ಟೇ, ನಾವೆಲ್ಲ ಈ ಬಾರಿ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್‌ಗೆ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊಡೋದು ಅಂತ ಸರ್ವಾನುಮತದ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀವಿ. ಆದರೆ ಅವನು ಒಪ್ಪೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಮುಜುಗರ ಆಗುತ್ತೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯರಿಗೆ ಮುಜುಗರ ಆಗುತ್ತೆ. ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಅವನ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಒಪ್ಪೋಕೇ ಆಗುತ್ತಾ”-ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ನಿಜಕ್ಕೂ ದಿಗಿಲುಗೊಂಡು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಲಾರೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದೆ. ಡಿಎಸ್‌ಎನ್‌ರನ್ನು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಸೋದು ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲೇ 2016ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಘೋಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಮರುವರ್ಷ ಅಂದರೆ 2017ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾಗಭೂಷಣ್ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕುರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆಫಾತಕಾರೀ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ತಾನು ತೋರಬೇಕಾದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ತೋರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ; ಸರ್ಕಾರ ಅವರ ಮೇಲಿಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ, ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವವರೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರೆ ಎಂದು ಕಡ್ಡಿಮುರಿದಂತೆ ಹೇಳಿದರು.

ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಜಿಎಸ್‌ಎಸ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಜಿ ಎಸ್ ಎಸ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಹೋದಾಗ

ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಜಿಎಸ್‌ಎಸ್ ತನ್ನ ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಜಾತೀಯತೆಯ ವಾಸನೆ ಇದೆಯೆಂದು ಆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನೂ ನಾಗಭೂಷಣ ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಜಾತಿ-ಪಾತಿಗಳ ಗೊಂದಲದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತವಾದ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಜಿಎಸ್‌ಎಸ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ತನ್ನ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಮಲಿನಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಅಂತಹ ನಿಷ್ಕರವಾದಿ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಇಂದು ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಕುರಿತ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಎಸ್‌ವಿಪಿಯಂತಹ ಓರ್ವ ಋಷಿ ಸದೃಶ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಮೇಲಿನ ಅಪಾರ ಗೌರವದಿಂದ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಿಎಸ್‌ಎನ್‌ರಂತಹ ಓರ್ವ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತು ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಯಾವುದೇ ನಾಡಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ತರುವಂತಹ ಸಂಗತಿಯೇ ಹೌದು. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಮಾಡಿ, ನಮ್ಮ-ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಯುಜಿಸಿ ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕನಾಗಲು ಆಸೆ ಪಡದೆ, ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಮಂಗಳೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲೂ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಕುವೆಂಪು ಕಾಣ್ಕೆಯ ಮಂತ್ರಮಾಂಗಲ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಯಿತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ಸವಿತಾ ಅವರ ಜೊತೆ ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ಒಲವಿನ ವಿವಾಹವಾಗಿ, ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಈಗ ಸೇವೆಯಿಂದ ಸ್ವಯಂನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆದು ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ತಾನು ನಂಬಿದ ತತ್ತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಅಪಾರ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಸತತವಾಗಿ ಓದು ಹಾಗೂ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ನಾಗಭೂಷಣ್, ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಕನ್ನಡದ ಹೆಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಚ್ಚರಿ.

ಗಮನ, ಅನೇಕ, ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, ಈ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆ ಆಕಾಶದವರೆಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ ಎಸ್ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ರೂಪರೂಪಗಳನು ದಾಟಿ, ನೀರೆಲ್ಲವೂ ತೀರ್ಥ, ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಇತರ ಲೇಖನಗಳು ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯ ಕುರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಗಳು, ಇಂದಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಗಾಂಧಿ, ಲೋಹಿಯಾ ಸಮಾಜವಾದ ದರ್ಶನ, ಮರಳಿ ಬರಲಿದೆ ಸಮಾಜವಾದ, ಬೇರು ಬಿಳಲು, ಇದು ಭಾರತ ಇದು ಭಾರತ, ವಸಿಷ್ಠರು ಮತ್ತು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯರು, ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಅಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಕಂಡದ್ದು-ಕಾಡಿದ್ದು, ಲೋಹಿಯಾ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಂದ ಬಹುಮುಖ; ಇವಿಷ್ಟು ಆಧುನಿಕತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಗಾಂಧಿ, ಲೋಹಿಯಾ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದಿ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು

ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯ ಎಂಬ ಸಮಾಜವಾದೀ ಮಾಸಿಕವೊಂದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಬರೆಹಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಕಾಲಕ್ರಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿ ಚಿಂತನೆ, ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ, ಸರಕಾರದ ಭಾಷಾ ನೀತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು, ಲೋಹಿಯಾ: ವ್ಯಕ್ತಿ-ವಿಚಾರ-ವಿಮರ್ಶೆ, ಕುವೆಂಪು ಒಂದು ಪುನರನ್ವೇಷಣೆ, ಆ ಗಣರಾಜ್ಯ ಈ ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಡಿನ ಹುಡುಗ ಕೃಷ್ಣ, ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಕುರಿತು ಮಾಸ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಗ್ರ ದರ್ಶನ, ಜಿ ಎಸ್ ಎಸ್ ಕುರಿತು ಹಣತೆ, ಕೆ. ರಾಮದಾಸ್ ಕುರಿತು ಉರಿದ ಪಂಜು, ಕಡಿದಾಳ್ ಶಾಮಣ್ಣ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಶಾಮಣ್ಣ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಹ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೆ ಪಿ ಸೆರೆಮನೆ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದವೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಗಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ಹಿಂದ್ ಸ್ಟರಾಜ್ ಅನ್ನೂ ಇತರೆ ಅನೇಕ ಮುಖ್ಯ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ದಾಖಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗೇ ತಾವು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂಬಂತೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ವಿವರವಾದ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಾಂಧಿ ಕಥನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಬೃಹತ್ ಸಂಪುಟವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಇದುವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 42 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದು ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬೆಚ್ಚಗಿರಿಸಿರುವ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್; ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಇಂದು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾದ ವಿದ್ವತ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇ ಕಡಿಮೆ. ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಬಿಫೋವನ್‌ನಂತಹ ಓರ್ವ ಸಂಗೀತಗಾರನಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಸತತ ಫಾಲೋ ಮಾಡುತ್ತ ಹಲವು ಜನ ಬಿಫೋವನ್ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧನ ಬಗ್ಗೆ, ನಾಗಾರ್ಜುನನ ಬಗ್ಗೆ, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಇವತ್ತಿಗೂ ಆಯಾ ಧೀಮಂತರ ಕುರಿತ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಗಳು ಇರುವುದು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ; ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೋಲೆ ಶೋಯೆಂಕಾ ಸ್ಕಾಲರ್, ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಸ್ಕಾಲರ್, ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಗಳು ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಇವತ್ತಿಗೂ ಪಂಪನನ್ನು ಕುರಿತು ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕುವಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಆಮೂರರಂಥವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಹೇಳಲಾರೆವು. ಈ

ಮಾತನ್ನು ಕುವೆಂಪು, ಕಾರಂತರಿಂದ ತೊಡಗಿ ಇವತ್ತಿನ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವರವರೆಗೆ ಓದು ನಡೆಸುವ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂದಿಗೂ ಕುವೆಂಪು, ಕಾರಂತ, ಮಹಾದೇವರ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತಿ-ಚಿಂತಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಧೀಮಂತರ ಕುರಿತು ನಡೆದಂತಹ ಗಂಭೀರ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ತುಂಬಿದವರು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುರವರನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿಯವರನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಓದಿದ/ಪರಿಭಾವಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹರಿತವಾಗಿ ಬರೆದ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ವಿಧ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು. 'ಕುವೆಂಪು ಬಗ್ಗೆ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಬರೆದಿರೋದನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುವೆಂಪು ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿ'- ಎಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರು 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರೋದು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಂದ್ಯೋತೀನಿ. ಹೊಳೆಯುವುದು ಎಂಬ ಕನ್ನಡದ ಪದ ನಿಜಕ್ಕೂ ಫಲಫಲ ಹೊಳೆದದ್ದು ನಾಗಭೂಷಣ್ ಅವರು ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತು ಬರೆದಾಗಲೇ. ಕನ್ನಡ ನವೋದಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾಗಭೂಷಣ್ ಅವರ ನಿರಂತರ ಓದು ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಯಾರೇ ಆದರೂ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥನ ವಾಚ್ಯವನ್ನು ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ನೋಡುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನವೋದಯೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದಷ್ಟೇ ನೋಡಬಹುದು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನಂತೂ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಾಗಿಯಲ್ಲ ಒಂದು ದಾರ್ಶನಿಕ ಕೃತಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಎದೆಗೆ ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು ಕರ್ನಾಟಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ಓಡಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಜನರ ಮುಂದೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲೇಬೇಕು.

ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸೌತೆಕಾಯಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಯಾವ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಾದಂತಹ ತರಕಾರಿ ಎಂದು ನವ್ಯರು ಮೂದಲಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, "ನವ್ಯರು ಹಂಗಿಸಿ ಆಡಿದ ಈ ಮಾತುಗಳು ಇಂದು ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಮಾತುಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಒಂದು ಜನಾಂಗ ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂತಹ ಬೇಂದ್ರೆ, ಮಾಸ್ತಿ, ಕುವೆಂಪು-ಕಾರಂತರಂತಹ ಬರಹಗಾರರು ಕಾಲದ ಗರ್ವದಿಂದ ಮೆರೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಲಾವಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಈಗ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ." ಎಂದು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಜೀವನದರ್ಶನವನ್ನು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಮಾಸ್ತಿಯವರಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾದ ಗಾಂಧಿಯವರು ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಮಾಜವಾದದ

ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವ ಲೋಕ ಇರುವೆಯ ಲೋಕ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಬರುವ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಇರುವೆಗಳ ಲೋಕ ಎಂಬ ಕಥೆಯ ಒಂದು ಸಾಲು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಂತಿಮ ದರ್ಶನ ಎಂಬ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ “ತನ್ನ ಗುರಿ ಲೋಕದ ಸುಖ ಎಂದುಕೊಂಡವನು ಲೋಕದ ಸುಖವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಆಗಬೇಕು” ಎಂಬ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಮಾತುಗಳು ಗಾಂಧಿಯವರ ಮಾತುಗಳೇ ಆಗಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ವೈಚಾರಿಕ ಲೋಕ ಮಾಸ್ತಿಯವರನ್ನು ‘ಸೌತೆಕಾಯಿ’ ಮತ್ತು ‘ಸನಾತನಿ’ ಎಂದು ಹೀಗೆಳೆದಾಗ ಆ ‘ಸೌತೆಕಾಯಿ’ಯ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು, ಮತ್ತು ‘ಸನಾತನಿ’ಯಲ್ಲಿರುವ ಅಧ್ಯಯವಾದೀ ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದವರು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್.

ಕನ್ನಡದ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನದ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ನಾಗಭೂಷಣ್ ಅವರ ಬಲುಮುಖ್ಯ ಕೊಡುಗೆ ಅವರು ಗಾಂಧಿ-ಸಮಾಜವಾದ ಮತ್ತು ಲೋಹಿಯಾವಾದಗಳ ಕುರಿತು ನಡೆಸಿದ ಬರವಣಿಗೆಗಳು. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕಟು ಟೀಕಾಕಾರರಾಗಿರುವ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರ ಈ ಚಿಂತನೆ ಸ್ಫುಟಗೊಂಡದ್ದು ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಗಾಂಧಿ ಓದಿನಲ್ಲಿ. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ನೋಡದೆ ಗ್ರಾಹಕನೆಂದಷ್ಟೇ ನೋಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದು ದೇಹ ಮತ್ತು ಆ ದೇಹಕ್ಕಿರುವುದು ಯಾವತ್ತೂ ತೀರದ ದಾಹ ಎಂದೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್, ಗಾಂಧಿ ಚಿಂತನೆಯ ಬಲದಲ್ಲಿ: ಮಿಷನರಿಯೊಬ್ಬ ತನಗೆ ತಾನೇ ವಿಧಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯಂತೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಗಾಂಧಿಯವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮರುಸಂಘಟಿಸಿ, ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಬಂಧುತ್ವ ಸಾಧ್ಯಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಮಿತಿಗಳಿಲ್ಲ ಒಂದು ಸರಳ ಸಭ್ಯ ಜೀವನಶೈಲಿಯ ಜಾರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಕ್ಷೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಲೋಹಿಯಾರ ಯೋಚನೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯನ್ನೇ ಲೋಹಿಯಾವಾದ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಅದನ್ನು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಸಮನುಷ್ಯದಂತಹ ಸರಳ ಕಪ್ಪು-ಬಿಳುಪು ಬಣ್ಣದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ತೀವ್ರ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ನಡುವೆಯೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಒಂದು ದಿನವೂ ತಡವಾಗದಂತೆ ಹೊರತರುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಅಂತಿಮ ಆಶಯ ಗಾಂಧೀ ಪ್ರಣೀತ ಸಮಾಜವಾದೀ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಈ ಸತತ ಓದು-ಅಧ್ಯಯನ-ಬರವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆಗೇ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಲೋಹಿಯಾ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರಿಗೆ

ವಾರ್ಷಿಕ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರೆ ವಿಚಾರಕಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ನಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕುಪ್ಪಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡವ ಅವರ ಬಹುತೇಕ ಕಮ್ಮಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಂಡನೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ಜಗಳ ಆಡಲು ಅವರು ಪ್ರೊ. ರಾಜಾರಾಮ ತೋಳ್ವಾಡಿಯವರನ್ನು ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದನ್ನೂ ನಾನಿಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ತೋಳ್ವಾಡಿಯವರು ಯಾವತ್ತೂ ಒಂದು ಜೋಕ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಮಗಿಬ್ಬರಿಗೆ ನಾಗಭೂಷಣ್ ಅವರ ಕಮ್ಮಟದ ಆಹ್ವಾನ ಮತ್ತು ಆಕ್ಸಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಆಹ್ವಾನ ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಾವು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಯಾದರೂ ಕುಪ್ಪಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂವಾದ, ವಾಗ್ವಾದ ಮತ್ತು ಹರಟೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಮುದ ಕೊಡುವಂತಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳ ಹಿಂದಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಆತ್ಮಬಲ ಮತ್ತು ದೇಹಬಲ ಅವರ ಬಾಳ ಸಂಗಾತಿ ಸವಿತಾ ಅವರದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಾಗಭೂಷಣ್ ಅವರ ವಿಶಾಲವಾದ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದು ಯಾಕೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಓರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತಕ. ಅವರು ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆಂದರೆ ನಾವು; ಅಂದರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಅಧ್ಯಾಪಕರು/ಚಿಂತಕರು “ನಾವು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ಮಾತು ಆದೀತು. ನಾನು ಇದನ್ನು ಬರೆದರೆ ನನಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಂತಹ ಮಾತು-ಬರಹ ಬೇಡ” ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾವೇ ಕೆಲವು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅಡೆ-ತಡೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ನಾವೇ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಾಗ ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತಕರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತಕರಾಗದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಯಾವುದೇ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆವು. ಬೌದ್ಧಿಕ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಹಸಶೀಲರಾಗದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಏನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜಟಿಲ ರಾಜಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸವಾಲಿನ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಯಾವ ರಾಜಕಾರಣಿ ಸಾಹಸಶೀಲನಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಾನೋ ಅವನು ನೇತಾರ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ವತ್ ಲೋಕದಲ್ಲೂ ವಿದ್ವತ್ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಾಳೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇದರಿಂದ ಲಾಭವೋ ನಷ್ಟವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡದೆ ಅಧಿಕಾರದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ರಾಚುವ ಹಾಗೆ ಯಾರು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನಿಜವಾದ ಇಂಟಲೆಕ್ಟ್ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ

ನಾಗಭೂಷಣ್ ಕನ್ನಡ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂತಹ ಓರ್ವ ಇಂಟಲೆಕ್ಚುವಲ್. ನಾಗಭೂಷಣರು ಅಧಿಕಾರದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದವರಲ್ಲ. ಭಾರತದಂತಹ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನ ಮುಖಕ್ಕೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದವರು. ಈಗ ಎಸ್‌ವಿಪಿಯವರು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಮಂಗಳೂರಿನ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಸಾಗಿದರೆ ಅವರು ಎಸ್‌ವಿಪಿಯವರ ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಹಿಂಬಾಲಕರಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸೃಜಿಸಲಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ದಾರಿ ಎಸ್‌ವಿಪಿಯವರು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟ ದಾರಿ, ಅವರು ಅನ್ವೇಷಿಸಿದ ದಾರಿ. ಅದು ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವ-ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಶೋಧಿಸಿದ ದಾರಿ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ದಾರಿಹೋಕರೇ ಹೊರತು ದಾರಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದವರಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಇರುವುದು ಅಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧ್ಯಾಪಕ/ಸಂಶೋಧಕನೂ ಅವನದ್ದೇ ಆದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸೆಣಸಾಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ.

ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಒಂದಂತೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಒಳಗಿದ್ದವರಿಗಿಂತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಹೊರಗಿದ್ದೇ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದವರು ಇದ್ದಾರೆ. ನಾಗಭೂಷಣ್ ಅಂಥವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಹಾಗಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೆಂದರೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಿಯ ವೈಭವೋಪೇತವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ವಿಶಾಲವಾದ ಸಭಾಂಗಣಗಳು, ಎಕರೆಗಟ್ಟಲೆ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಅಂದರೆ ಏನು, ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು, ಅದರ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳೇನು, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಬಂತು, ನಾಗಭೂಷಣರಂತಹ ಓರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿರದೆ ಹೊರಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ, ಅವರು ಮಾಡಿದಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಕಲ ಅನುಕೂಲಗಳಿದ್ದೂ ನಮಗೆ ಮಾಡಲು ಯಾಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತಕರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಮ್ಮ್ಯಾನ್ಯುವೆಲ್ ಕಾಂಟ್, ಹೆಗೆಲ್, ಹೈಡೆಗರ್ ಅಂತಹ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದಾದಿಯಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಹಾಬರ್ಟ್‌ಮಾಸ್, ಡೆರಿಡಾ, ಬಿಲ್ ರೀಡಿಂಗ್ಸ್ ಮೊದಲಾದವರು ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಉದ್ದೇಶ-ಪಾತ್ರ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಔಚಿತ್ಯ-ಮಹತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಕೇವಲ ಪಾಠಪ್ರವಚನ ಮಾಡುವ, ಸೆಮಿನಾರ್, ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವ, ಪದವಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಡೆಸುವ ಪದವಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭ (ಘಟಿಕೋತ್ಸವ) ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸುವಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು, ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಷ್ಟು

ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಡೆಯಲೇಬೇಕಾದ 'ಜ್ಞಾನ'ದ 'ಹುಡುಕಾಟ'ದ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದೊಳಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆದರೆ ಮಾತ್ರ ಘಟಿಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ನಡೆಯದೇ ಹೋದರೆ ಘಟಿಕೋತ್ಸವ ಎಂಬುದು ಕಟ್ಟು-ಕಟ್ಟಲೆಗಳ ಮರವಣಿಗೆಯಷ್ಟೇ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ದಾರಿಯೂ ಹೌದು ಎಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದ ಅನೇಕ ಚಿಂತಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ 'ಅನ್ವೇಷಣೆ' ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿ ಎಂಬ ಸಮುದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಗಳು 'ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು' ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ 'ವಿಶ್ವ'. ವಿಶ್ವದ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ, ವಿಶ್ವದ ಮೂಲಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಚಿಂತಕರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವ, ರೂಪಿಸುವ ಲೋಕ. ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವುದು ಎರಡೇ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ: ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಯಾವುದೇ ಅಡೆ-ತಡೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅವರು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದುದನ್ನು, ಅದು ಯಾಕೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುತ್ತ, ಆ ಮುಖ್ಯವಾದುದನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಎರಡನೆಯದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿದ, ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಇಂತಹ ಅವಳಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಡದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೇ ಅಲ್ಲ.

ವಿಧಾನಮಂಡಲ ಅಥವಾ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆವ ವ್ಯಾಪಕ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ವಿಧಿಧ್ವರ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡು, ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಆಗದೆ ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ಸತತ ಯೋಚನೆ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಯೋಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಸತ್ಯದ ಹುಡುಕಾಟ ಹಾಗೂ ಇಂತಹ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಪ್ರತೀಕವೇ ಆಗಿರುವ ಸಾಕೇಟಿಸ್‌ನಂಥವನು ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಾಗಬಹುದು. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣರವರು ಒಬ್ಬ ಸಾಕ್ರೇಟಿಸ್‌ನಂತೆ, ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಂತೆ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮಾನವಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮಂತವರ ಕೆಲಸ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕೆತ್ತಂದರೆ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರಂಥವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತು ಬರೆಯಲು ವಿಷಯವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನದವರ ಕೆಲಸ ಹೇಗಿರಬೇಕೆತ್ತಂದರೆ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರಿಗೆ ಗಾಂಧಿ-ಲೋಹಿಯಾ-ಸಮಾಜವಾದ-ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತು ಏನಾದರೂ ಬರೆಯಬೇಕಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರೆಫರ್ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ

ವಿಪರ್ಯಾಸ ನೋಡಿ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗಗಳವರು) ತಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡಬೇಕಿದ್ದರೆ ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣ್‌ರವರು ಬರೆದಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವಂತಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ತಾವು ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ತಮಗೇ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ತಿರುವು-ಮುರುವುಗೊಂಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಬೇಕಿತ್ತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೋಧಿಸುವವರು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಸಾಹಿತಿಗಳೋ ಲೇಖಕಿ/ಕಿಯರೋ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಅವರ ಅನನ್ಯತೆ/ಗುರುತು ಆಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಹಾಗೆ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಗೀತಾದಿ ಲಲಿತಕಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅವುಗಳ ಸೃಜನಶೀಲ ಸತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ, ಅರಿವು, ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಅಪಾರ ಪ್ರೀತಿ ಇರುವ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಹದ, ಲಯ ತಪ್ಪುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗೆಗೂ ಅದೇ ಪ್ರಮಾಣದ ನೋವು ಇದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಮೊದಲು ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ಇದ್ದ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಇತ್ತೀಚೆಗಂತೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತೆತ್ತುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಕಡೆಗೆ. ಗಣಿತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆಗಿರುವ ಅವರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿದೆ. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೈರುಹಾಜರಾಗಿದೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌರಸ್ತ್ಯದ ಭೂಖಂಡಗಳ ತತ್ವಜ್ಞಾನೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ 'ವಿಚಾರಶೀಲ ಸಂವಾದ' (deliberation) ಎನ್ನುವ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಚರಿತ್ರೆ ಇದೆ. ಈ 'ವಿಚಾರಶೀಲ ಸಂವಾದ'ವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೊಸಮನುಷ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೈನಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್. ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್‌ರಿಗೆ ಸಂವಾದ ಶಕ್ತಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಸಂವಾದವೆಂದರೇನು? ಸಂವಾದಗಳ ಮೂಲಕ ಸಹಮತಗಳು ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ? ಭಿನ್ನಮತಗಳು ಹೇಗೆ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ? ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಸಹಮತಗಳ ಸ್ವರೂಪವೇನು? ಭಿನ್ನಮತಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನವೇನು? ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇದೆ. ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಘಟಿಸುವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಜಟಾಪಟಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಕೂರಂಬುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಇದಿರಾಳಿಯನ್ನು ಅವರು ಯಾವ ಮುಲಾಜೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹರಿತವಾಗಿಯೇ ಇರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯದಂತೆ ಅವರು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೈ ಮೀರಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ನೊಂದುಕೊಂಡದ್ದೂ ಇದೆ.

ತಾವು ಭಾಗಿಯಾದ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಾವೇ ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಹಟವೇನೂ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ಬೌದ್ಧಿಕ ಇದಿರಾಳಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಅವರು ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ರಾಮಚಂದ್ರ ಗುಹಾ ಜೊತೆ ಅವರು 'ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸಂವಾದವೇ ನಿದರ್ಶನ.

ನಾಗಭೂಷಣರಿಗೆ ತಜ್ಞತೆ ಇದ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ತಜ್ಞ ಅಧ್ಯಾಪಕರೇನಾದರೂ ಬೀಸುಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆಂದರೆ ಪರಿಣಾಮ ಘೋರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆಯವರಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಲೇಖನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ರಾಯಚೂರಿನ ಭೀಮನಗೌಡ ಇಟಗಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ದಸ್ತಗೀರಿ ಸಾಬ್ ದಿನ್ನಿ ಅವರುಗಳ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕನಸು ಪ್ರಕಾಶನದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ಬೆಳಕು' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆಯವರು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಲೋಹಿಯಾವಾದ' - ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್, ಇಂದೂಧರ ಹೊನ್ನಾಪುರ ಅವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದ ಸಂವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳ (2020) ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಲೋಹಿಯಾವಾದಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯೂ, ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆಯವರ ಮೆಳೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟವೂ' ಎಂಬ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಗದಾಪ್ರಹಾರವನ್ನೇ ನಡೆಸಿದರು.

ಆ ಲೇಖನದ ಹಲವು ಚಾಟಿಯೇಟುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆಯವರು 'ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಾಲೀಕರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿ ಸಂಗಾತಿಗಳಿಂದ ದೂರವಾದರು' ಎಂಬ ಬೀಸು ಹೇಳಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ "ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಹಿರಿಯ ನಾಯಕರೊಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ಗುರುತರ ಆರೋಪ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ-ಇದನ್ನು ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಯಾರೇ ಹಾಕಿರಲಿ-ರಹಮತ್ ಎರಡು ಬಾರಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಘಟನೆಯ-ಅಂದರೆ ಯಾವ ಭೂಮಾಲೀಕರ, ಎಂತಹ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ದೂರವಾದ ಸಂಗಾತಿಗಳು ಯಾರು ಎಂಬ ವಿವರ ನೀಡದೆ, ಹೀಗೆ ದುಂಡುದುಂಡಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು, ಆಗದವರ ಮೇಲೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲೆಸೆದು ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಕಿಡಿಗೇಡಿತನಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಹೀನ ಕೃತ್ಯವೇನಲ್ಲ" ಎಂದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಝಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಕಟು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ತಮ್ಮ ಲೇಖನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಕಾಳಜಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಅದು ಹೀಗಿದೆ- "ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆಯವರಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಿಂದ ಜನತೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾದ, ಗಂಭೀರವಾದ, ಸಮಚಿತ್ತದ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದಷ್ಟೇ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ

ಹೇಳಬಯಸುವೆ". ಪ್ರಾಯಃ ಈ ಪ್ರಕರಣ ನಡೆದ ಬಳಿಕ ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆಯವರು ರಾಜಕೀಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ, ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಡ/ಬಲ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆರಾಧನೆ ಇಲ್ಲವೇ ಸಮಗ್ರ ನಿರಾಕರಣೆಗಳೆಂಬ ಎರಡು ತುದಿಗಳ ನಡುವೆ ಜೀಕುತ್ ಇರುವುದನ್ನು ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತ, ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೂಗಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ, ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಉಜ್ಜಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನ ಸದ್ಗುಣವನ್ನು ನಮಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರ ಕುರಿತ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿ, ಸಮರ್ಥ ಸಂಶೋಧಕನೊಬ್ಬ ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಹರಿತ ನೋಟದ ಈ ಕಟುವಿಮರ್ಶಕನನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ, ತಾನು ಸ್ವತಃ 'ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಸ್ಕಾಲರ್' ಆಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣರ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಳಗಿ (ತಿಕ್ಕಿ) ತೋರಿಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ನಾನು ಆಡಿದ ಈ ಅಭಿನಂದನೆಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇಷ್ಟೊ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನದ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಕೆಲಸದ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಾತುಗಳೆಂದೇ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಆಗ್ರಹ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಅಭಿನಂದನೆ ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರ ಶ್ಲಾಘನೆಯಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನನ್ನಂಥವರ ಆತ್ಮಶೋಧನೆ. ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ಅವರನ್ನು ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ನಾನು ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನಂಥವರು ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಮರುಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಡಿ ಎಸ್ ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಲೋಕಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ:
ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯ
ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಬರೆಯಲಾದ ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತದೆ.

1. ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳೂ ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಬದಲು ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
2. ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳ/ಲೇಖನಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
 - 2.1 ಪುಸ್ತಕವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ, ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಾಶನದ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳ.
 - 2.2 ಸಂಪಾದಿತ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಆರಿಸಿದ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಲೇಖನದ ಲೇಖಕರ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ, ಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರು, ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಾಶನದ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳ.
 - 2.3 ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆರಿಸಿದ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಲೇಖಕನ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ, ಲೇಖನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಾಶನದ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳ.
 - 2.4 ಜರ್ನಲ್/ನಿಯತಕಾಲಿಕದಿಂದ ಆರಿಸಿದ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಲೇಖಕನ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ, ಲೇಖನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಜರ್ನಲ್/ನಿಯತಕಾಲಿಕದ ಹೆಸರು, ಸಂಪುಟ/ಸಂಚಿಕೆಗಳ ವಿವರ, ಪ್ರಕಾಶನದ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳ.
 - 2.5 ಅಂತರ್ಜಾಲದಿಂದ ಆರಿಸಿದ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಲೇಖಕನ ಹೆಸರು, ಲೇಖನದ ಹೆಸರು, ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದಿನಾಂಕ, ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಳಾಸ.
3. ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ನುಡಿ ಅಥವಾ ಬರಹ ತಂತ್ರಾಶ ಬಳಸಿರಬೇಕು. ಫಾಂಟ್ ಸೈಜ್ 14ರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು.
4. ಅನುವಾದಿತ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ಹಕ್ಕುದಾರರಿಂದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಪತ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಲೇಖನದ ಜೊತೆಗೆ ಲಗತ್ತಿಸಿರಬೇಕು.
5. ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ಲೋಕಜ್ಞಾನದ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕು.
[Email : lokajnaana@gmail.com](mailto:lokajnaana@gmail.com).
6. ಯಾವ ಲೇಖನಗಳಿಗೂ ಗೌರವ ಸಂಭಾವನೆ ನೀಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
7. ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಲೋಕಜ್ಞಾನದ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ, ಈ ನಿಯಮವು ಆಹ್ವಾನಿತ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

